...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

10-дэхи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...(9159) | 1963 оной апрелиин 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Герой, Советскэ Союзай Маршал С. М. Буденные „Алтан Одон" гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха тухай

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулха, манай Эхэ оронной дайсадһаа Совет гүрэниие хамгаалха хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, ная наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Советскэ Союзай Маршал **Буденный** Семен Михайловичые **«Алтан Одон» гэжэ хоёрдохи медаляар** шагнаха, шагнагдагшын бронзо бюстые зохихо гаршагтайгаар байгуулжа, геройн түрэһэн нютагта табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1963 оной апрелиин 24.

...ИНИЗМ—МАНАЙ ТУГ, ...ЭДЫЕ ИЛАГША ЗЭБСЭГ

...енинэй түрэһөөр 93-дахи жэлэй ойдо зорюулжа, ...сквада болоһон баярай заседани дээрэ нүхэр Б. Н. ПОНОМАРЁВОЙ хэһэн элидхэл

...льич Ленинэй ...вет арадай, бү... ...алшадай ажа... ...һон агууехэ, гэ... һайндэр мүн. ...лизмын болон богоолшолгын ... социализм бо...мын илан ман...мдэг болонхой. ...ай ухаан бодо...дэнь, һэшхэ...э В. И. Ленин ...ние нэрлээ һэн. ...бэрсэг дэлхэй ... сэсэн мэргэн, ... энэрхы сэдь...долые бэедээ ...ьдо, Коммунис ...улагшада мүн ... бүрин хамаа...оор. Ленинэй ... бүхы ажалшад...адта халуун ... байдаг бэлэй. ...эн зуун жэлэй ... Лениние ёһо... магтан суур...ээ һургаал, заа... байха. Ленин ... түүхэдэ ороо, ... дээрэ дуунууд, ...омогууд тэрээн ...хой. Арад зо... гараһан нэгэ ...игэжэ хэлэгдэ...рэхэдэ, хаан ...р, бүхы засаг ... зониие мүл...тэжэ сошордоо ... түрүүшынгээ ...хэдэнь, хаанай ...питалистнуудай ...божо, доһолжо ...рзэгы шэрүүн ... эсэргүүсэн бо...нэй уряалха...үүд һандаран ...эн. Үнэхөөрөө ...дэлхэй дээгүүр ... байгаа арюун ...ан түрэ бариг...ь шахуу газар ... хаяа, дэлхэйн ... капиталис ёһо ...а, эрхэ сүлөө ...ал тээшэ олон ...ы зам сэбэрлэ...

...рые тэмдэглэ... мүнөө дэлхэй ...н ажалша хү...дэ үнэн сэхэ байһанаа харуулхадаа, Ленинэй хэрэгэй түлөө тэмсэлээ улам шангадхадаг болоһониинь айхабтар ехэ удхатай. Социалис оронуудай арадууд жэл бүхэндэ шэнэ амжалтануудые туйлан, ленинскэ үдэр тэмдэглэдэг; социалис бэшэ дэлхэйн ажалшад мүлжэгшэдэй байгуулалтада, колониальна дарлалтада эсэргүү тэмсэлые улам ехэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэн, Ленинэй түрэһэн үдэрые тэмдэглэдэг. Ленинэй туг доро үүсхэгдэжэ байгаа тэмсэл үнэхөөрөө арадай тэмсэл болонхой. Энэ тэмсэл бүхы оронууд болон түбинүүдтэ дэлгэрнэ. Ленинэй һургаалда иимэ эдэбхитэй һайнаар хандажа байһан ябадал ленинизмын айхабтар ехээр илан мандаһыень харуулна гээшэ. Теори болон практикын иигэжэ нэгэдэхэдэнь, ленинизм жэл бүхэндэ шэнэ амжалтануудые туйлана.

Олон зуун жэл соо үргэлжэлһэн хүн түрэлтэнэй түүхэдэ элдэб социальна һургаалнууд, үзэл сурталнууд олон бии байгаа. Зүгөөр тэдэнэй нэгэниинь шье үзүүлдэг нүлөөгөөрөө, дэлгэрһэн хэмжээгээрээ, эмхидхэхы хүсөөрөө ба обществын хүгжэлтэдэ үзүүлдэг революционно нүлөөгөөрөө ленинизмтэй бүри зааханаар шье сасуулагдажа шадахагүй байна. Юундэб гэхэдэ, марксизм-ленинизм хадаа бодото эрдэм ухаанда үндэһэлһэн тон ганса үзэл сурталмүн. Хүдэлмэришэн ангиин үзэл суртал байһан туладаа, марксизм-ленинизм дэлхэйн хүн зоной диилэнхи олонхидойнь амин шухала аша туһыень харуулна. Энэ үзэл суртал географическашье, гүрэнэйшье, национальнашье, расовашье хилэ гээшые мэдэдэггүй. Түүхэдэ эгээ түрүүшынхеэ үзэл суртал ажалшадай хэтэ заяанай һанал хүсэлые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зэбсэг болонхой. Ленинизмын үзэгдөөгүй ехээр дэлгэрһэнэй шалтагааниинь, дэлхэй дээрэ тэрэнэй илалтата ябадалые тогтоохо гэһэн али бүхы һэдэлгын заатагүй буруу һүрэхэ найдабаринь эгээл энээндэ байна.

гын хүдэлөөнэй фронт бии боложо, дэлхэйн хүсэн болонхой. Энэ хүдэлөөн газар дэлхэйн хүн зоной олонхииень революционно үйлэ хэрэгүүдтэ татан оруулаа. Мүнөө бүхы дэлхэйн революционно гурбан гол хүсэн бии байна: социализм болон коммунизм байгуулжа байгаа арадууд; капиталис оронуудай хүдэлмэришэн анги; национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн. Эдэ бүхы отрядуудай али алиндань шье марксизм-ленинизм тэмсэл болон илалтын зүб зам заажа үгэнэ.

Социализм болон коммунизмые амжалтатайгаар байгуулха жама ёһонуудые ленинизм капитализмые унагааһан арадуудта мэдүүлжэ, зэбсэгынь болгоо. Ленинизмдэ үнэн сэхэ байгаал һаа, али бүхы амжалтанууд заатагүй туйлагдаха гэжэ социалис оронуудай арадуудай хубилгахы шэнжэтэй бүхы асари ехэ хүдэлмэриин дүй дүршэл гэршэлэн харуулна.

Ленинизм капиталис оронуудта дэлгэрһэн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ илалтын зам заажа үгэнэ, социалис революциин зам заана. Социал-демократизмын оппортунистическэ үзэл суртал болон ажал ябуулгань түүхэтэ ёһоор панхаруудтаа. Харин коммунистнуудай үзэл суртал ба ажал ябуулгань агууехэ илалтануудые туйлаа. Стратеги болон тактикын талаар бии байгаа Ленинэй үзэл бодолынь империализмда эсэргүүсэн, социализмын түлөө тэмсэхэдэнь хүдэлмэришэн ангиин найдамтай зэбсэг болонхой.

Ленинизм национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ замыень гэрэлтүүлэн заана. Бүхы дэлхэйн сүлөөрэлгын тэмсэлэй таһаршагүй шухала хуби болгошо антиколониальна революциин теориие зохёохо-доо, Ленин хариин дарлалта мүлжэлгые усадхаха научна стратеги болон тактикаар дарлагданги арадуудые зэбсэгжүүлээ, национальна болон социальна гүйсэд сүлөөрэлгэ туйлаха зам заажа үгөө. Капитализмые алгад гаража социализмда орохо тухай Ленинэй теори хадаа марксистска ухаан бодолой агууехэ туйлалтануудай нэгэн мүн. Колониальна гэнжэһээ мултарһан арадууд капитализмын замые улам шиидэнгеэр арсан буруушаажа, социализмые шэлэдэг болонхой. Тиин социализм тээшэ дабшаха замдаа тэдэнэр обществые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ олон шэнэ, онсо өөрэ зүйл оруулха байһаниинь дамжаггүй.

...нинизм мүнөө үеын бүхы ...ционно хүсэнүүдтэ замыень гэрэлтүүлэн заана

...а коммунизм... ...сагта револю... ...дэй үмэнэ та... ...лын шухала ... хүн түрэлтэ... үмэнэ табиг... ...нуудта лени...мэ.

...волюциин ур... ...измда эсэргүү ... революционно ...уазна оронууд ...эришэнэй хү... ... бии байгаа. ...люци капиталилизмын гэнжые таһар удар татажа, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтые шэнэ замда шэглүүлэн оруулба. Тэрэ хоёр шэнэ революционно фронт бии болгоо. Энэнь эхин түрүүн Советскэ Союзда, һүүлээрнь хэдэн олон оронуудта бии болоһон социализм мүн. Дэлхэй дээрэ дэлгэрһэн ангиин тэмсэлдэ шиидхэхы фронт болгошо дэлхэйн социалис системын бии болоһон ушар ленинизмын агууехэ туйлалта мүн. Тэрэшэлэн национально-сүлөөрэл-

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй революционно арга боломжые В. И. Ленинһээ ондоо хэншье тиимэ үндэр дээгүүр сэгнээгүй юм. Тиихэтээ хамта энэ хүдэлөөн бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангитай

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Буурсагтай кукурузын баян ургаса хаа хаанагүй абахаар тэмсэе

Республикын бүхы кукурузашадта хандажа бэшэһэн ниитын инспекторнууд-кукурузашадай нээмэл бэшэг

Хүндэтэ ханинар! Полиин «хатан» гэжэ арад зоной дунда хүндэтэйгөөр нэрлүүлэгдэһэн тэжээлэй эгээн үнэтэ ургамал болохо кукуруза ургуулха тон ехэ харюусалга, найдабари та бидэндэ туданхай. Кукуруза элбэгээр ургуулагдаһан газар лэ мяхан, һүн, нооһон ехээр абтана. Мүн кукуруза тариһанай һүүлээр ороохото ургамалнуудай, нэн түрүүн шэниисын баян ургаса абаха арга олгогдоно. Урдань кукуруза тариһан газарта шэниисэ тарихада гектар бүридэ адагынь 5—7 центнерээр ургасань дээшэлнэ.

Хабарай халуун хүдэлмэри эхилжэ байна. Кукурузын үрэһэнэй таригдажа эхилхэ саг холо бэшэ болоо. Хабарай эдэ шахардуу үдэрнүүдтэ һайнаар хүдэлжэ, оролдосотойгоор газараа хахалжа, үрэһээ тариха болон агротехническэ бусад хүдэлмэриие саг соонь хэжэ шадаал һаа, баян ургаса абажа, адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ шадаха байнабди.

Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин ажалшад хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абахын, ниитын малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээд, оронойнгоо бүхы гаряашад, малшадые, бүхы колхозни-гууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдые уряалһан байна. Орон доторoо суурхаһан механизатор Иван Жирнов тэжээлэй ургамалнуудай гектар бүриһөө 7 мянган тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса абаха гэжэ шиидээ. Тиихэдээ бүхы хүдэлмэреэ машинын хүсөөр хэхэ байна. Эндэ бар хүсөөр хэхэ ажал байхагүй. Энэ механизаторай эдэбхи үүсхэл болон усть-лабинецуудай уряал хүдөөгэй ажалшадай сэдьхэл зүрхэндэ эгээн халуунаар дэмжэгдэбэ.

Бидэндэ, колхознигуудта, совхозуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, республикын бүхы ажалшадта энэ жэлнай юрын жэл бэшэ. Урдамнай баяр баясхаланта һайндэр—Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын 40 жэлэй ой. Һайндэр бүхэниие ажалай илалтаар угтаха гэһэн һайн һайхан эрмэлзэлгэ бүхы совет хүнүүдэй заншал болонхой. Тиимэһээ, хүндэтэ ханинар, бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсое. Манай һанахада, Буряад ороной кукурузашадай зорилго 6 мянга тойрон байха зэргэтэй. Имагтал кукурузын гектар бүриһөө 6 мянган тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса энэ жэлдэ абахын түлөө тэмсэе гэжэ бидэнэр дурадханабди. Энэмнай хаа хаанагүй һүн эдеэтэй, эдеэшэнтэжэ байһан буурсагтай кукуруза ургуулха гэһэн удхатай.

Хэдэхэн жэлэй урда тээ хойто аймагуудта полиин «хатан» таарахагүй, манай Түнхэндэ «сэбдэг хүйтэн» газартай нютагта кукуруза миил хосорхо гэһэн үгэ хүүр дуулдадаг байгаа. Теэд оролдосотой бэрхэ, ухаансар түрүүшүүл Буряад ороной нютаг бүхэндэ кукуруза ургаха, үндэр баян ургаса үгэхэ гэжэ гэршэлээ.

Энэ талаар бодото жэшээнүүдые хараад үзэе. Суулгын совхозой кукурузашад Д. Жанаев, Н. Кондратюков гэгшэд нилээд ехэ газарһаа гектарай 400—600 центнер һүн эдеэтэй, эдеэшэнтэһэн буурсагтай кукурузын силос дараһан байха юм. Энэнь гектар бүриһөө 6—6,5 центнер тэжээлэй единицэ абаһан болоно. Түнхэнэй аймагай Саянай совхоздо, үнөөхил «сэбдэг хүйтэн» газарһаа айдаг нютагта П. Аюшеев 132 гектарай тус бүриһөө 552 центнер кукурузын ногоо абажа шадаа. Кукурузын мастернууд гэжэ алдаршаһан Э. Богатов, К. Леонтьев, Р. Гонсорунов, Ц. Цыдыптаров, Д. Ванжилов, Х. Рахматулин, Ф. Софьин, Ф. Шагжиев болон бусад гектар бүриһөө мянга гаран центнер кукурузын ногоо ургуулжа, Байгал шадарай сагай уларил кукурузада айлтагүй гэжэ харуулжа үгөө гээшэ.

Эрдэм, наукатай нүхэсэжэ, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэһэн лэ хүнүүд силостэ хэрэглэгдэхэ кукурузын баян ургаса абажа шадана гэжэ ажабайдал гэршэлнэ.

Бидэнэй, мүн республикын бусад кукурузашадай дүй дүршэл юу харуулнаб?

Кукурузын баян ургаса абаха хэрэгтэ үтэгжүүлгэ, тусхайлбал, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ шиидхэхы удха шанартай. Н. М. Кондратюков, Д. Ж. Жанаев, П. Ж. Аюшеев, Ж. Г. Цоктоев, К. Г. Леонтьев, Э. Г. Богатов, Ф. И. Максимов болон бусадай даадаг звенонууд яахадаа жэл бүри баян ургаса туйланаб гэхэдэ, тэдэнэр поли дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргана, фосфорно болон калийна, бусад минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэнэ. Тиин нүхэр Р. Д. Гонсоруновай звено нёдондо полимикро-үтэгжүүлгэ хэрэглэжэ, тэрэнь кукурузын ургасада һайнаар нүлөөлһэн байна.

Кукуруза ургуулха агротехникэдэ уһалуури шухала һуури эзэлнэ. Манай гандуу уларилтай газарта тарилгын урда тээ, ургамалай ургажа байха үедэ уһалхада угаа һайн гэжэ ажабайдал харуулна. Энэ хүсэтэ ургамалай баян дэлгэр ургаса абаха гэһэн хүнүүд лэ газараа али бүхы аргаар уһалха гэжэ оролдохо ёһотой. Манай республикада уһалууриин канаванууд, уһа бүлэхэ станцинууд, уһа сүршэхэ түхеэрэлгэнүүд олон бии. Эдэ бүгэдые долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлэй кукурузын баян ургаса туйлаха хэрэгтэ элсүүлхэ шухала.

Тарилгын урда тээ газарай нюрууе жэгдэлхэ гэһэн агротехническэ хэмжээе тоонгүй гаража болохогүй. Энэ арга хэрэглэхэдэл, үрэһэн нэгэ гүнзэгыдэ жэгдээр булагдажа, ургаса жэгдээр гаража, һайнаар ургадаг юм гэжэ дүй дүршэл гэршэлээ. Түрүү звенонуудта газарай нюрууе жэгдэлхэдээ борной хэрэглэдэг, зүгөөр каток хэрэглэхэдэ бүришье һайн.

Кукурузын газар дээрэ буртаг ногоо ургаха ябадалтай тэмсэхэдээ, тарилгые борнойлходо айхабтар аша үрэтэй гэжэ дүй дүршэл һургана. Баян ургаса абадаг мастернууд ургамалай гарахын урда тээ, гараһан хойнонь борнойлхо гээшэ агротехническэ шухала хэмжээн гэжэ тоолодог. Борной ябуулхада нялха эшэнүүд гэмтэхэ, тиигэжэ ургаса шэнгэрдэг гэжэ айха ябадал ямаршье үндэһэ баримтагүй. Хүнгэн борнойн шүдэнүүд буртаг үбһэнэй нялха үндэһые үгы хэжэ, тэрээнэй ургаха аргыень һалгана ха юм. Олохон звенонуудта ургамалай таригдаһанай һүүлээр 2-3 дахин борнойлжорхиходонь ургамал сэбэр һайнаар гарадаг.

Кукурузын тарилгын зурууд хоорондохи элдүүрилгые саг соонь хэхэдэ ямар ехэ аша үрэтэйб гэжэ таанарта хэлэхэншье үлүү байгаа гэжэ һанахаар. Тиигэбэшье, манай олохон кукурузашад тарилгын зурууд хоорондохи элдүүрилгые тоодоггүй, тэрэниие ехээр удааруулжа эхилээд, нэгэ дахин нэгэ тээшэнь элдүүрилээд лэ үнгэршэдэг баримтануудай бии байһаниинь гэмшэлтэй. Манай эндэ ургамалнуудай уурхай бүхэндэ гараһан буртаг үбһые түүхэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Тэрээнһээ боложо олон ушарта үнэтэ ургамалнууд буртаг үбһэндэ дарагдадаг байна. Энээн дээрэһээ кукурузын ургасань доошолно. Зундаа кукурузын газар дээрэ зурууд хоорондохи элдүүрилгые адагынь хоёр-гурба дахин хэхэ гэһэн зорилго бүхы звенонуудай хүдэлмэриин ёһо заншал болохо зэргэтэй.

Кукуруза тариха газарта намарай паар хахалхада ехэхэн ашатай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Нёдондо Д. Ж. Жанаевай, Н. М. Кондратюковой, Э. Г. Богатовай болон бусадай хүтэлбэрилдэг звенонууд кукурузаяа эртэ хахалагдаһан намарай паар дээрэ тарижа, һүн эдеэтэй, эдеэшэнтэһэн буурсагтай кукурузын эрхим ургаса абажа шадаһан байнад. Тэрээн дээрэһээ хаража, бидэнэр кукурузын баян ургаса жэлһээ жэл бүри абахын тула газараа намар эртэ, хуряалгын дүүрэхэлээр хахалжа абахые уряалнабди.

Хүндэтэ нүхэд! Кукурузын тарилгын эхилтэр тон бага саг үлөө. Теэд хэгдээгүй ажал айхабтар ехэ байна. Хэрбээ бидэнэр эбтэй эетэйгээр ажаллажа оробол, дүүргэгдээгүй хүдэлмэреэ хүсэлдүүлжэ, тарилгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ шадахабди. Энэ талаар маанадта бүхы арга боломжонууд бии.

Нэн түрүүн звено бүхэн наг шэбхэ зөөхэ түсэбөө яажашье дүүргэхэ ёһотой. Тэрэнэй түлөө хаа хаанагүй оньһожоруулагдаһан томо колоннонуудые эмхидхэхэ, воскреснигүүдые үнгэргэхэ шухала. Мүн наг шэбхээ саг соонь, жэгдээр тарааха, газараа уһалжа байха үедөө шүүһээрнь үтэгжүүлхын тула шэнэ аргал зөөжэ абаха хэрэгтэй.

Хабарай тарилгын урда тээ газараа уһалха гээшэ кукурузын баян ургаса абаха хэрэгтэ шухала удхатай. Тиимэһээ газараа үдэр һүнигүй уһалжа, уһалууриин бүхы арга боломжонуудые хэрэглэе.

Тарилгын техникые хэр зэргэ бэлдээд байһанаа дахин дахин шалгажа үзэе. Сеялкэ, культиваторнууд хэр тааруулагдааб, тарилгые борнойлхо хүнгэн борнойнууд, газарай хүрьһые нягтаруулха катогууд хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдээ гү гэжэ харая. Тарилгые хурдадхахын, мүн ажалай гаргашые бага болгохын тула хэмжүүрэй проволокые оньһон аргаар хажуу тээшэнь болгохо инженер Логвинай түхеэрэлгые сеялкэ бүхэндөө тодхое.

Ажалдаа наукын туйлалтануудые, энэ үнэтэ ургамалые ургуулха түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлэе. Кукурузын үрэһые полимикро-үтэгжүүлгээр шанаржуулха, мүн тэрэниие хорогохо, нара һалхинда байлгажа шанаржуулха арга хаа хаанагүй үргэнөөр хэрэглэе.

Тарилгаяа имагтал квадратно-гнездовой аргаар хэе. Ургамалай гараадүй байхада, гараһан хойнонь хүнгэн борнойгоор бүхы тарилгаяа борнойлжо абая. Зурууд хоорондын элдүүрилгые зундаа эрхэ бэшэ 2-3 дахин хэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ шухала.

Ургаса хуряалгадаа һайнаар, саг соонь бэлдэжэ, силосэй ногоо хуряадаг техникээ эртэнһээ бэлэн болгое.

Нүхэд кукурузашад! Республикынгаа 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, бүхы колхоз, совхозуудта кукурузын баян ургаса абахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе. Силостэ орохо кукурузын бирагүй ургаса абадаг олохон звенонуудай хүдэлмэриие хараад байха аргагүйбди. Тиимэһээ дүршэл багатай, һая хүдэлжэ байһан хүнүүдтээ мэргэжэлтэй кукурузашадай зүгһөө туһа хүргэжэ, кукурузын баян ургаса бүгэдөөрөө абадаг болохо гэжэ оролдое.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Түрэл республикынгаа тогтоһоор 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа, ниитын малда тэжээлэй бата бэхи үндэһэ һуури табиха зорилгодо өөһэдынгөө хубитые оруулая. Энэмнай долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлдэ республикын ажалшадай абаһан социалис уялгануудаа болзорһоо урид дүүргэхэдэ туһа нэмэри боложо үгэхэ бшуу.

Ниитын инспекторнууд-кукурузашад:

Р. Д. Гонсорунов, Э. Г. Богатов, К. Г. Леонтьев, В. А. Черкасов, Ц. О. Цыдыптаров, Д-М. Г. Ванжилов, Х. Р. Рахматулин, С-Ц. Э. Лыгдунов, Н. М. Кондратюков, Д. Ж. Жанаев.

...укурузашад (зүүн гарһаа): Р. Д. Гонсорунов, ... К. Г. Леонтьев. Д. Ж. Жанаев. Д.-М. Г. Ванжилов. В. А. Черкасов. Ц. О. Цыдыптаров. Н. М. Кондратюков. С.-Ц. Э. Лыгдунов.

А. МАНТАЕВАЙ, С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

ЛЕНИНИЗМ—МАНАИ ТУГ, БҮГЭДЫЕ ИЛАГША ЗЭБ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

холбоотой байгаал һаа, уг зорилгоёо дүүргэжэ шадаха гэжэ Ленин һургадаг һэн. Дарлагданги арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй шэнэ хубаари (өөрынь үгөөр хэлэхэдэ, «хүсэнүүдэй шэнэ бодомжо») бии болгоо гэжэ заагаа һэн. Зүгөөр «энэ бодомжын ёһоор, революционно хүсэнүүд сооһоо Европо болон Америкын пролетариат гаргагдана гэжэ ойлгохонь тон буруу байха бэлэй», гэжэ В. И. Ленин онсолон тэмдэглээ. (Зохёолнууд, 33 т., 314 хууд.). «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн лозунг хэлбэришэгүй зандаа байһаар. Зүгөөр тэрэнэй удхань ехэ болоо. Хэнэйшье мэдэһээр, В. И. Ленин «Бүхы оронуудай пролетаринар болон дарлагданги арадууд, нэгэдэгты!» гэһэн лозунгые һайшааһан юм. «Коммунис манифестын» ёһоор энэ буруу гээшэ ааб даа,— гэжэ энээн тухай хэлэхэ зуураа Ленин тэмдэглээ һэн,—зүгөөр «Коммунис манифест» тон ондоо эрхэ байдалда бэшэгдээ ха юм, харин мүнөө үеын политикын ёһоор энэ лозунгмнай зүб гээшэ». (Зохёолнууд, 31 т., 423 хууд.). Энээнһээ ямар тобшолол гараһаб гэхэдэ, империализмда эсэргүү тэмсэжэ байгаа хүсэнүүд улам ургажа, бэе бэеһээ дэмжэгдэхэ, улам бата бэхи жагсаалтай болохо ёһотой байна. Гадна дэлхэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шиидхэхы хүсэниинь бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн анги болоо гээшэ. Мүнөө үедэ социализмын оронуудай арадууд, капиталис оронуудай пролетариат болон колониализмһаа сүлөөрһэн гү, али сүлөөржэ байгаа арадууд айхабтар нягта жагсаалтай болохо ёһотой. Тиигэжэ хүсэ шадалаа нэгэдүүлээд байгаал һаань, тэдэнэй отряд бүхэн эсэсэй илалта туйлажа шадаха, мүн империализмые ниитэ дээрэнь илажа шадаха байна. Энэ илалта хадаа XX зуун жэлдэ туйлагдаха байна.

Марксизм-ленинизм хадаа хэтэдээ мүнхэ, хүгжэжэ байдаг һургаал мүн. Маркс болон Энгельсын хэрэгые саашань үргэлжэлүүлэгшэ агуухэ В. И. Ленин шэнгеэр хэншье тэдэниие ёһолон хүндэлдэггүй һэн. Тиин тэдэнэй һургаалые арюун сэбэр байлгахын тулада хэншье Ленинһээ ехэ юумэ хээгүй. В. И. Ленин айхабтар хёрхоор, холын хараатайгаар, эрэлхэг зохёохы шанартайгаар марксизмда хандадаг һэн. Марксизмые бүрилдүүлдэг бүхы хубинуудынь ленинскэ гениин зохёохы ухаагаар шэнжэлэгдэн, саашадаа хүгжүүлэгдээ. Марксистска философие, политическэ экономиие, научна социализмын теориие Ленин баяжуулжа, шэнэ шатада хүргөө. Ленин дэлхэйн хэмжээндэ капитализмһаа социализмда орохо бүгэдэ ниитын шэнжэтэй теори зохёогоо, социалис революциин болон пролетариадай диктатурын теори болон тактикые, национально-сүлөөрэлгын революциин болон капиталис шатые алгад гаража социализмда орохо теориие, партн тухай һургаалые зохёогоо, социализм, коммунизм байгуулха тухай тодорхой тодо һургаал бии болгоо.

Ленин II Интернационалай оппортунизмда эсэргүү, али бүхы шэглэл болон зүһэнэй ревизионистнууд ба догматигуудта эсэргүү эбсэншэгүй тэмсэл ябуулан, марксизмда зохёохы ёһоор хандаха ябадалые, тэрэнэй арюун сэбэр шэнжые хамгаалжа шадаа һэн. Ажабайдалһаа гараһан шэнэ асуудалнуудта зүб харюу үгэхэ шадабари гээшэ марксис ёһоор болбосорһоной, научна коммунизмда үнэн сэхэ байһанай хэмжүүр мүн гэжэ тэрэ тоолодог һэн. Энэ хэмжүүртэ хүрэхын тулада марксизм-ленинизмые айхабтар һайнаар мэдэхэ, тэрэнэй зохёохы ёһоной бодото методые шудалха хэрэгтэй. Харин «Марксын метод хадаа тус үеын тодорхой байдалдахи, тус үеын тодорхой оршон байдалдахи түүхын үйлэ хэрэгэй **бодото** удхыень хараадаа абажа шадаха шадабари нэн түрүүн болоно»,—гэжэ В. И. Ленин һургадаг һэн. (Зохёолнууд, 21 т., 123 хууд.). Хуушан үзэл баримталха ябадалда, цитата элбэгээр хэрэглэлгэдэ, марксизмые ямар нэгэн бурханай номнол мэтэ болгохо гэһэн һэдэлгэнүүдтэ революционно теориие ревизилэн хазагайруулха ябадалда хандадагһаа өөрэгүй шангаар, эбсэшэгүйгөөр Ленин хандадаг байһан юм.

«Ажабайдалһаа гаража байгаа онсо өөрэ, орёо бэрхэ асуудалнуудые түүхын ондоо шата тухай Марксын хэлэһэн ямар нэгэн үгэнүүдһээ абтаһан цитатануудай хүсөөр лэ шиидхэхэ гээшэ урагшаа ябахаяа болиһон молхи мохоошуулай ябадал мүн»,—гэжэ Ленин хэлэдэг һэн. (Зохёолнууд, 3 т., 11 хууд.). Бодото байдалые харуулдаггүй, ажабайдалда үзэгдэжэ байгаа хубилалтануудые харуулдаггүй теори хубилгахы хүсэеэ, революционно шэнжэ шанараа алдана гээшэ.

Агуухэ вождиимнай манда орхиһон зохёохы методынь революционно һалхи шуурганай, дорьбоо доһолооной боложо байһан мүнөө үе сагта, ниитын харилсаануудай эридээр эбдэгдэжэ, научно-техническэ хубилалтануудай боложо байһан үе сагта, юумэн бүхэнэй үзэгдөөгүй хурдан түргөөр бэелдэг, түүхэтэ хубилалтануудай айхабтар гүнзэгы шанартай болоһон үе шатада онсо ехэ удха шанартай болонхой.

КПСС-эй XX, XXI болон XXII съездүүд марксистсколенинскэ һургаалые шэнэ теоретическэ зүйлнүүдээр баяжуулаа. Тэдэниинь бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөн зэбсэг болгон абаа. Эдэ зүйлнүүд юу гэршэлнэб гэхэдэ, манай парти байгуулагша агуухэ Ленинэй нэрые зүүхэ ёһоороо зүүжэ ябана.

Революционно теоридо хандахадаа, партимнай иимэ гол эрилтэнүүдые хүтэлбэри болгохо хэрэгтэй гэжэ тоолодог гэбэл:

—марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ байха, тэрэнэй гол ёһонуудые шууд хамгаалха, тэрэниие ревизилхэ гэһэн али бүхы һэдэлгэнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ;

—марксизм-ленинизмые зохёохы ёһоор хүгжөөхэ, обществын ажабайдалай хубилжа байгаа эрхэ байдалтай болон түүхын элдэб шатануудта партиин үмэнэ табигдажа байгаа зорилгонуудтай тааралдуулан, тэрэниие баяжуулха; теориие хуушан үзэлэй ёһоор залируулан, һүр һүлдэгүй болгохо ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэхэ;

—теори болон бодото байдалые хоорондонь таһаршагүй нягтаар холбохо, партиин бүхы ажал ябуулгада тэдэниие айхабтар нягтаар холбохо.

Марксистско-ленинскэ теоридо эгээл иимэер хандаха гээшэ тон зүб ябадал мүн гэжэ манай партиин түүхэтэ илалтанууд айхабтар хүсэтэйгөөр гэршэлэн харуулна.

2. Ленинэй хараа шэглэлээр—коммунизм тээшэ

Нүхэд! Партиин 1953 онһоо хойшо абаһан, мүн КПСС-эй түүхэтэ XX съездын али бүхы талаһаань үндэһэлһэн хараа шэглэлэй бүрин илаад байһан оршон байдалда бидэнэр Владимир Ильич Ленинэй түрэһэн үдэрые тэмдэглэжэ байнабди. Партиин бэелүүлһэн шухала шухала хубилалтануудаар болон тэрэнэй шиидхэһэн асуудалнуудаарнь харахада, орон дотор бэелүүлэгдэһэн гүн гүнзэгы хубилалтануудые харахада, бүхы дэлхэйн хүгжэлтэдэ СССР-эй айхабтар ехээр нүлөөлһыень харахада, үнгэрһэн арбан жэл Совет гүрэнэй түүхэдэ, ленинизмын теори болон ажал ябуулгада онсо һуури эзэлнэ. Энэмнай үнэхөөрөөл гайхамшаг арбан жэл байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ советскэ обществын политическэ, экономическа болон оюун ухаанай ажабайдал орьёлмо ехээр һалбаран, эрид хубилалта хээ. Социализмые эсэслэн байгуулжа дүүргээбди. СССР дотор социализм бүрин гүйсэд, эсэслэн илаа. Совет орон шэнэ, бүри гайхамшаг үедэ—үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха үедэ оробо.

Хэрбээ ленинизмын зохёохы үзэлые гүйсэд дүүрэнээр, бүхы хүсөөрнь һэргээгээгүй һаа, мүн советскэ обществын хүлыень тушажа, хүндэ хүшэр һаад боложо байһан, Сталинда шүтэн һүгэдэхэ ябадалые усадхаагүй һаа, социализмда харша, тэрээндэ байхагүй элдэб олон шэнжэ бии болгоһон энэ шүтэн һүгэдэлгые үгы болгоогүй һаа коммунизм тээшэ амжалтатайгаар дабшажа шадахагүй, уласхоорондын оршондо элитэ ехэ амжалтануудые туйлажа шадахагүй байгаабди гэжэ эрид шууд хэлэхэ хэрэгтэй. Нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадал советскэ обществын хүгжэлтэдэ һаад тойбо татажа байбашье, советскэ обществын хурдан хүгжэлтые тогтоожо шадаагүй, социалис байгуулалтын шанар шэнжые хубилгаагүй. Ганса хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалай муу нүлөө үзүүлжэ байгаашье һаань, совет арад тэдэ жэлнүүдтэ партиин хүтэлбэри доро ехэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Ганса хүндэ шүтэн һүгэдэхэ ябадалай хорото хойшолонгуудые эрид шууд усадхалга түүхын айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг мүн. Энэнь нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй манай партиин ленинскэ Центральна Комитедэй габьяа мүн. КПСС-эй зүгһөө бэелүүлэгдэһэн эрид шухала ябуулганууд социализмын хэрэгтэ, бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ айхабтар ехэ туһа боложо үгөө гэжэ бүхы оронуудай марксист-ленинецүүд мэдэрээ.

Манай партиие ленинскэ хараа шугамһаа хадуурууулха гэһэн һэдэлгэ гаргаһан партида харша Молотов, Маленков, Кагановичой можые КПСС-эй ЦК саг соонь элирүүлэн, хажуу тээшэнь хамажа хаяа. Оромнай арбан жэлэй турша соо ганса хүндэ шүтэн һүгэдэлгын үеын дура зоргондоо бэелүүлэгдэдэг аашые үзэнгүй ябана. Һүүлэй арбан жэлэй туршада советскэ обществын ажабайдалай алишье талыень хаража үзөө һаамнай, партиин ленинскэ хараа шугамай һайн һайхан аша үрэнүүд хаа хаанагүй харагдана. Советскэ хүн бүхэн энээниие мэдэрнэ, мэдэнэ.

Ленинскэ партиин түгэс ехэ хүсэниинь гүйсэд дүүрэнээр дэлгэрэн бадараа, тэрэнэй залан шэглүүлхэ, хүтэлбэрилхы үүргэнь түгэлдэрөөр харагдаа. «Агуухэ Ленин, тэрэнэй ажал ябуулгань, тэрэнэй сэсэн мэргэн үзэл бодолнууд, зүбшэл болон заабаринуудынь манай партида, манай ЦК-да, бүхы коммунистнуудта орёо бэрхэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ революционно зохёохы ёһоор хандалгын үльгэр жэшээ болоно»,—гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ һэн.

Энэ үе соо манай парти Ленинэй сэсэн мэргэн зохёолнуудай удаа эгээ ехэ хубита **революционно теориин хүгжэлтэдэ** оруулаа. Партиймнай теоретическэ ухаан бодолынь КПСС-эй шэнэ Программа дотор согсологдон харагдаа. Партиин шэнэ Программа мүнөө үедэ ленинизмын дээдэ ёһоной бэелэл болон, манай үе сагай коммунис манифест болон ажабайдалда нэбтэрэн ороо.

Социалис демократиие хүгжөөхэ талаар хэһэн ажал ябуулгаараа партимнай совет арадай зохёохы эршэ хүсэеэ бадаруулха үргэн ехэ арга боломжо олгобо. Засаг хэтэрүүлхэ ябадалые, социалис хуули ёһо эбдэхэ ябадалые эрид шууд зайсуулжа, партимнай совет дайда дээрэхи огторгойе сэбэрлээ. Энэнь социалис байгуулалтада, социализмын бүхы хэрэгтэ шэнэ хүсэ олгобо. Гүрэнэй болон ниитын ажал хэрэгтэ бүхы хүн зониие хабаадуулга, коммунис ажалай түлөө дэлгэрһэн хүсэтэ хүдэлөөн, коммунизм байгуулгын программна зорилгонуудые бүгэдэ арадай зүгһөө зүбшэн хэлсэлгэ, партийно-гүрэнэй хиналтада олон миллион хүнүүдэй хабаадалга—эдэ бүгэдэ хадаа СССР дотор социалис демократиин һалбаран мандаһанай толормо тодо гэршэ баримта мүн.

Партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо дүримүүдые, хамтаараа хүтэлбэрилгын гол ёһые һэргээһэн ушар **партиин өөрынь доторой ажабайдалые эдэбхи түгэлдэр шэнжэтэй** болгобо. Коммунистнууд партиин ниитэ хэрэгэй түлөө ехэ харюусалгатай байһанаа улам һайнаар мэдэрдэг болоо. Партиин политикые хараалан зохёохо тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ хабаадалсаха, алдуунууд болон дутагдалнуудые элирүүлэн усадхаха, өөрынгөө һанамжые нюун нөөнгүй, сэхэ руунь хэлэхэ гээшэ манай уялга гэжэ коммунист бүхэн тоолодог болонхой. Эдэ бүгэдын ашаар парти дотор бата жагсаалта, нүхэрэй ёһоной, бүтээсэтэ ажалай, түгэс эдэбхитэ оршон байдал бии болоно. Партимнай үргэн арад зонтоёо улам нягтаар нэгэдээ, тэрээнтэеэ саг үргэлжэ зүбшэн хөөрэлдэжэ, дүй дүршэлыень анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэнэ. Партимнай хэзээ хэзээнэйхиһээ бата нэгэдэлтэй болонхой, инаг дуратай ленинскэ Центральна Комитедээ тойрон нягтаар жагсанхай. Харин совет арад хэзээ хэзээнэйхиһээ нягтаар түрэл партяа тойрон жагсанхай.

Партимнай **экономикын асуудалнуудые шиидхэхэ** хэрэгтэ Лениндэл гүнзэгы научна ёһоор хандаха ябадалые һэргээгээ. Орон дотороо индустриализаци бэелүүлһэнэй ашаар социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха гэһэн зорилгые Ленинэй табигшадал адляар партимнай коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха түсэб шэнэ үе шатада зохёобо. Үнгэрһэн арбан жэлнүүдэй эгээн онсо өөрэ шэнжэнүүдэй нэгэниинь юун бэ гэхэдэ, партимнай научно-техническэ революциие эмхидхэн толгойлоо. Тэрэнэй ашаар партимнай Советскэ Союзые дэлхэйн научно-техническэ дэбжэлтын түрүү зэргэдэ оруулжа, социализмые тэрэ дэбжэлтын туг баригшань болгоо. Үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада арадай ажахын түхэл янза хубилаа. Саашаа хүгжэхэ ехэ хараатай, экономикын талаар ехэ аша үрэтэй үйлэдбэриин һалбаринууд болохо хими болон радиоэлектронико, атомна болон космическа техникэ, тон нарин машинанууд болон приборнуудые бүтээлгэ, бушуу түргэн ябадалтай транспорт, мүн бусад олон зүйлнүүд наука, техникын шэнэ туйлалтануудай үндэһөөр түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Ленинэй Эхэ орон замбуулин руу анха түрүүшын зам хүн түрэлтэндэ гаргажа үгөө гэжэ дэлхэй хэзээшье мартахагүй.

Б. Н. ПОНОМАРЕВ

Парти хадаа бүхы хойшоо гараһан, тааруугүй, гээгдэнги юумэнүүдые эрид шууд зайсуулан усадхаха зуураа, экономикые хүгжөөлгэдөө эгээн лэ түрүү шэглэлнүүдые оромнай хэрэглэхэ, дэлхэйн научно-техническэ ухаан бодолой мүнөөнэй хэмжээндэ манай экономикын хододоо тааруу байхын тулада үйлэдбэридэ, наука, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ зэргэтэй гэжэ тоолоно.

Партиин хараа шэглэлэй зүб байһаниинь ажабайдалаар шалгагдаһан байна. Ороной экономикын бүхы һалбаринуудай хүсэн түгэлдэрөөр дэбжэлгэ энэ хараа шэглэлдэ эрхим аттестат боложо үгэнэ. СССР шэнги тиимэ олон тоото станогууд болон машинануудые ашаглан хэрэглэдэг нэгэшье орон дэлхэй дээрэ байхагүй. Орониие электрын элшэ хүсөөр хангалга угаа ехэ далайсатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Электростанцинууд 1952 ондо 25,2 миллион киловатт хүсэтэй байгаа һаа, 1962 ондо 82,6 миллион киловатт хүсэтэй болоо гэхэ гү, али гурба үлүүтэй дахин ехэ электрын элшэ хүсэ гаргадаг болоо. Волховстройһоо эхилэн, Братска болон Красноярска ГЭС-үүдые—дэлхэй дээрэхи эгээн лэ хүсэтэй гидростанцинуудые бариха хүрэтэр манай гараһан зам хадаа Совет орониие электрын элшэ хүсөөр хангаха тухай ленинскэ һанал бодолой илан мандаһан зам болоно. Арбан жэлэй турша соо манай металлургическа промышленность 400 миллион шахуу тонно шэрэм, 550 гаран миллион тонно булад хайлуулжа гаргаа. Энэ хадаа урда тээхи зуун жэлэй турша соо хайлуулагдаһанда орходоо нилээд ехэ байна. 1 миллиард 100 миллион үлүүтэй тонно нефть абтаа. Энэ хадаа үнгэрһэн зуун жэлэй хахадһаа эхилээд 1953 он хүрэтэр абтаһан нефтьһээ нилээд ехэ болоно. Нефтепродуктнуудые болон газ хэрэглэһэнэй ашаар мүнөө үеын хими байгуулагдаа. Бата бэхи индустриальна үндэһэ һууриды түшэглэн барилгын материалнууд бүтээгдэдэг, капитальна барилга хэгдэдэг болоо.

Хүдөө ажахыдахи гээгдэнги задагай байдалые усадхалгада парти бүхы арадые бодхоон жагсаагаа. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаар урмашуулха ленинскэ гол ёһонууд һэргээгдээ, колхоз, совхозуудай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлэгдээ, машинно-тракторна станцинууд шэнэдхэн хубилгагдаа, угаа ехэ хэмжээнэй шэнэ газар элдүүрилэгдээ, түсэблэлгын шэчэ гурим хэрэглэгдэдэг болоо, хүдөө ажахын үйлэдбэриин шэнэ шадабаритай худэлмэрилэгшэд ургуулан гаргагдаа. Эдэ хэмжээнүүдһээ эли бодо үрэ дүн гараа. Оромнай урда тээнь тэды шэнээн хэмжээнэй орооһо таряа хэзээдэшье суглуулжа абаагүй юм. 1962 ондо бүхы дээрээ 9 миллиард пүүд—1953 онойхидо орходоо хоёр шахуу дахин ехэ орооһо таряан хуряажа абтаһан байна. Энэ илангаяа шухала удха шанартай—хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ бата бэхи үндэһэ һуури табигдаа.

Арадай ажахые хүтэлбэрилхэ бүхы гуримые партиин нарижуулан һайжаруулһан ушар ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түгэлдэрөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехээр туһалһан байна. Промышленность болон барилгые хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэлгэ, хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ шэнэ органуудые байгуулга, үйлэдбэриин шэнжэ баримталан партийна болон советскэ органуудые дороһоонь дээрэнь хүрэтэр шэнэдхэн байгуулха гэхэ зэргын иимэ томо хэмжээнүүд арадай ажахые партийна болон гүрэнэй талаар хүтэлбэрилхэ нарин һайн гурим бии болгоо. Энэ гурим коммунис байгуулалтын мүнөө үеын шатада эгээн лэ эрхим һайнаар тааралдана. Мүнөө зорилго юуб гэхэдэ, Ленинэй һургадагай ёһоор, бэдэрэн олоһон онол аргануудаа эгээн лэ ехэ үрэтэйгөөр хэрэглэхэ шухала.

Парти хадаа дэлхэйн капитализмтай экономическа мүрысөө хэхэ талаар манай орониие шиидхэхы шатада гаргаад байна. Советскэ Союз капитализмын эгээн лэ хүсэ ехэтэй орон болгшо Америкын Холбоото Штадуудые хүсэжэ ябана. Манай орон өөрынгөө гол зүрилдэгшые хурдан түргэн ургалтаараа ахихаһаа гадна, промышленна олон шухала түхэлэй продукци жэл бүхэндэ гаргалгын бодото хэмжээгээр булидаг байна. Энэ булюу байлга жэл ерэхэ бүри ехэ болоно. Энэ хадаа капитализмые экономическа талаар манай илажа гараха нүхэсэл болоно гээшэ.

Капиталис оронуудай ажал ябуулагшадай улам бүри олоор мэдэрэлгэнүүдые хэдэг болоһониинь нилээд удхатай байна гээшэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар СССР нэгэдэхи, харин Америкэ хоёрдохи һуури эзэлнэ гэжэ президент Кеннеди һаяхан мэдүүлхэдээ, США «саашадаашье гээгдэжэ ябаха» гээд нэмээжэ хэлэһэн байха юм. Советскэ Союз электроэнергетикын хэдэ хэдэн һалбаринуудаар Холбоото Штадуудай урда тээ мүн лэ ябана гэжэ Америкын энергетигүүдэй делегаци өөрынгөө правительствада элидхэһэн байгаа. Далай болон гол мүрэнөөр суднануудые ябуулгын талаар СССР булюу гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Америкын «Лук» гэжэ журнал иигэжэ бэшээ һэн: «Атомна ледокол», 10 узел скоростьтой уһан доороо далитай суднанууд, 70 мянган тонно уһа түридэг танкернууд, шэл утаһаар бүтээгдэһэн корпусууд—эдэ бүгэдэ хадаа далайе тамаралгаар Россин шэнэ туйлалтанууд болоно».

Иимэ мэдэрэлгэнүүдые нилээд олоор дурдажа болохо байгаа. Эдэ бүгэдэ ямар удхатайб? Энэ хадаа совет арадай бодотоор бэелүүлжэ байһан ленинизмын агуухэ хүсые мэдэрхэ баатай болоһон ябадал гээшэ!

Манай орон угаа ехээр хүгжэн дэбжэжэ байна. Зүгөөр туйлаһанаараа һанаагаа амаржа болохогүй, урагшаа дабшажал ябаха хэрэгтэй гээд Ленин һургадаг һэн. Тэрэ иигэжэ хэлээ һэн: «Ушар юуб гэхэдэ, манай урдын дүй дүршэлөөр олдоһон шадабаряар һанаагаа амархагүй, харин **заабол саашадаа** дабшаха, **заабол ехэ юумые** туйлаха, хүнгэншэг зорилгонуудые дүүргэлгэһээ бүри бэрхэтэй зорилгонуудые заатагүй дүүргэдэг болохо хэрэгтэй. Энээнгүйгөөр ямаршье юрын дэбжэлтэ туйлаха аргагүй, социалис байгуулалтадашье дэбжэлтэ туйлаха аргагүй» (Зохёолнуудай 28-дахи томой 172-дохи нюур).

Хүн тухай гаргагдаха оролдолгые парти ажал ябуулгынгаа гол хуби болгон табина. «Бүхы юумые хүнэй туһада, хүнэй аша туһада» гэһэн уряае парти хүтэлбэри болгодог. Дабан гарагдаха зэргэтэй бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье партиин оролдолгын үрэ дүнгүүд совет хүнүүдэй ажабайдалда һайн нүлөө үзүүлнэ.

Үни холоһоо хойшо табигдажа байдаг гэр байрын асуудал амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ. Һүүлшын арбан жэлэй турша соо городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудай байрын хэмжээн хоёр шахуу дахин нэмээ, 103 миллион хүн—манай ороной зоной хахад шахууынь шэнэ байрада ороһон гү, али байраяа һайжаруулһан байна. Гэр байра хурдан түргэнөөр баригдажал байһаар.

Социальна тэдхэмжэ һайжаруулха талаар парти, правительство шухала хэмжээнүүдые бэелүүлээ. Тиихэдэ энэ асуудалые эгээн баян капиталис гүрэнүүд шиидхэхэ шадалгүй байдаг. Гүрэнһөө болон колхозуудһаа имагтал пенси абагшадай тоо 24 миллион үлүүтэй хүн болоно. Хүн зондо үгтэдэг түлөөһэнүүд болон хүнгэлэлтэнүүдэй юрэнхы хэмжээн 1962 ондо 1953 онойхитой сасуулбал хоёр үлүүтэй дахин нэмэжэ, 28,4 миллиард түхэриг болоо. Хүдэлмэриин үдэрые 7 ба 6 час хүрэтэр богони болгохо, түлөөһэ багатай хүдэлмэрилэгшэдэй салин дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин олон һалбаринуудта салин хүлһэ гуримшуулха талаар абтаһан иимэ томо хэмжээнүүд ажалшадай ажана тэниглэн байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ туһалаа.

Ажалшадай материальна болон соёл културын хэрэглэмжые бүри хүсэдөөр хангахын тулада парти саашадаашье эсэшэ сусашагүйгөөр оролдолго гаргаха. Энэ талаар манай арга боломжонууд улам бүри ехэ болохо байна.

Соёл сурталайнгаа талаар зорилго хүсэнги байха гээшэ социалис обществын угаа ехэ булюу һайн талань болоно. Коммунизм байгуулгада сэгнэшэгүй удха шанартай ленинскэ соёл сурталай бүхы баялигые парти хүсэдөөр һэргээгээ, **соёл сурталай хүдэлмэриин** ленинскэ гол ёһонуудые парти һэргээн хүгжөөгөөд, соёл сурталай талаар бүхы арга зэбсэгүүдые улам бүри үрэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг боложо байна. Манай үе сагта соёл сурталай хүдэлмэри гурбан шухалын шухала зорилго шиидхэнэ гэбэл: ажалда коммунис ёһоор хандалгые хүмүүжүүлхэ, ажалшадай ушар ёһо мэдэлгые, политическэ бэлэдхэлэйнь хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэй, энэ хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай; коммунис обществын хүниие хүмүүжүүлхэ; шэнэ, коммунис ёһоной олониитын харилсаа байгуулгада туһалха хэрэгтэй. Хүнгэн мүрөөр амидарагшадые, хубалза залхуушуулые, хулгай хэлгые зайсуулха, арадай зөөри үбэршэлэн үригшэдтэ, социалис бүлгэмэй ёһо гуримуудые сахидаггүйшүүлдэ, манай байгуулалтада харша бусад тааруугүй ябадалда эсэргүүсэн **эрид шангаар тэмсэхэ гээшэ соёл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин, манай бүхы олониитын шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.**

Буржуазна үзэл бодолдо, тэрэнэй **бүхы** үзэгдэлнүүдтэ **эсэргүүсэн эбсэшэгүй тэмсэл** хэхые Ленин уряалдаг һэн. Буржуазна үзэл бодолтой

«эбсэхые» м
баадхаха һэдэ
гүүсэн парти
тэмсэнэ.

Партиин соёл
ябуулгын хэмж
үргэдхэгдэнэ.
бодолой тал
коммунис ёһоо
арга зэбсэгүү
наука, литерат
кино болон те
нүүдтэ парти т
хандуулдаг ба

Уран мэргэж
генциин түлөө
ти, правительс
рилэгшэдэй у
скэ партийна
гын талаар ех
тература бо
удхые улам
шэнэ хүсэтэ т
үгөө. Коммуни
һада, арадай
хы соёл куль
уран һайхан
зорюулха гээшэ
талаар партии
шын хэмжээ
удхань болоно.

Нүхэдүүд! П
Центральна Ко
ажал ябуулга х
ёһоор худэлмэ
обществын хүг
зорилгонуудые
ленинскэ ёһо
бэелэл болоно
низмдэ үнэн сэх
империализмда
тэмсэжэ байһа
циализмын, бүх
но хүсэнүүдэй
тадхахын тула
тор бэелүүлэгд
эгээн ехэ юумэ
най партида ол

Уласхоорондо
мын илан ма
совет арад бол
Союзай Коммун
гээр ехэ хүсэ
долдо ороһон
нэгэшье парти
байхагүй. Ман
скэ дайшалхы,
бодолой, общ
ционно ёһоор
гуулгын бодото
барагдашагүй
бүхы дэлхэйн
ложо үгэдэг. К
гуулжа байһан
ямар ехэ нүлө
руулдаг бэ гэж
нууд ойлгодог.
тэмсэл хэхэдэ
гай бүхы рев
сэнүүдэй түш
найрамдалай
тын хэрэм бол
эсэргүүгээр н
гол сохилтоёо
ха юм. Комму
сэгшэдэй соёл
политическэ ү
хамагай түр
эсэргүүгээр
таһалгаряагүй
байдаг. Тиимэ
коммунизмда
тэй хэгдэдэг
найрамдалые
дэбжэлтын х
лалгын гол е
нинизмын ехэ
даана гээшэ.
гуулха, мүн д
шогүйгөөр
сухарюулан
совет хүнүү
пионер болон
һан агуухэ и
үүргэсэ нэрэ
дүүргэнэ. Лени
ной агуухэ,
ямар ехэ ү
аршалан ха
наа тэдэнэр
ажал хүдэлм
харуулна.

Марксистс
гаалай үндэһ
һан шэнэ б
тулада дэлхэ
гуудһаа хүнү
ерэдэг. Бүхы
дэн зуу мянг
Совет орондо
ерэдэг юм. О
эндэ эрдэм
оронһоо ерэһ
дент мүнөө
байна. Эрдэм
дүй дүршэлы
байхадаа тэ
арадуудта а
эрхэ сүлөөгэ
галай түлөө

Ленинэй һ
хэрэгүүдтэ э
жэл ерэхэ т
жол байд
өөрынгөө ту
лис орону
коммунис
гэлдэр хүсэ
һэн оронууд
ниитэ нэгэд
Ленинэй һ
Союзай,
системын ү
амжалтану
усадхаха т
болон соц

(Түгэсх

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.

1962 оной [illegible] 25

НИНИЗМ—МАНАЙ ТУГ, БҮГЭДЫЕ ИЛАГША ЗЭБСЭГ

(...ски нюурта)

...э үгөө гэжэ ...удай түлөөлэг... Ленинизмын ...инизмын үзэл ... дэлхэй дээрэ ...байһые мэдэр...ихой. «...В. И. ...ой революциин ...суртал болон ...манай үе сагта ...хүнүүдэй һанаа ...дэг болоо» гэ... социолог Альф...түүлнэ. Лени...тээр «үзэл сур...дай» шангадха... номнолшод ...зэгүй һаа, «50 ...оо бүхы дэлхэй ...од байжа шада...эй нэгэниинь

...шөөлгэнүүд ту...жэ болохоб? ...гэнүүдэйнь зүб ...ь тулада марк...цүүд хүсэ ша...хагүй. Дэлхэй ...ленинскэ болохо, ...ко!

...даруулһан ком... заагша одон ...н жэлэй турша ...тиин болон ара...зохёон байгуул...буулга хэһэнэй ...урсаар ялардаг ...бан жэл дотоо... уласхоорондын ...шанартай. Дүй

дүршэл арсашагүйгөөр иигэжэ тодоруулаа:

—ленинизмдэ болон социалис байгуулалтада харша ганса нэгэн хүндэ шүтэлгын үедэхи бүхы дарамтануудһаа сүлөөрөөд байхадаа, Совет орон коммунизм тээшэ нилээд ехэ түргэнөөр дабшаа, бүхы һалбаринуудтаа томо амжалтануудые туйлаа;

—манай ороной нэрэ хүндэ, ленинизмын нүлөөлхы хүсэн ургаа, социализмын, бүхы революционно хүсэнүүдэй уласхоорондын байдал бэхижээ.

«...Манай зам зүб зам гээшэ, ушарынь хадаа энэ замаар үлэгшэ оронууд хожом хожомоо заатагүй дабшаха» гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүдэй тон зүб байһые түүхэ улам бүри эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. (Зохёолнуудай 33-дахи томой 136-дахи нюур). КПСС-эй Программа маанадта замыемнай гэрэлтүүлжэ үгэнэ. Коммунизм байгуулха программые бэелүүлхын түлөө тэмсэл бүхы совет арадай ажабайдалай, ажал ябуулгын гол удхань болоно, энэ хадаа бүхы дэлхэйн социальна дэбжэлтэдэ хүсэн түгэс дэмжэлгэ, эб найрамдал болон бүхы арадуудай аюулгүй байдал хангалгада шиидхэхы туһа нэмэри, манай үе сагта хэгдэжэ байһан эгээн лэ гайхамшагта хэрэг, бидэнэрэй Ленинда бодхожо байһан эрхим памятник болоно.

...низмын аршалан хамгаалхы агууехэ үүргэ

Коммунис бай...жалтануудд, эб ...жүүлхын, хүн ...империалистнуу...ашэ ойртуулдаг ...моядерна дайе ...өө тэмсэхэ ле...сэхэ политика ...з Союзай улас...э хүндые хэзээ ... ехээр дээшэ...нэй орон—эб ...абьястай ехээр ...й гол түшэг ...жэ бүхы түби... миллион шэнэ ...г болоо, арад ... заяанда ленин... политикын угаа ...ртай байһые тэ...абаа.

...ние империа...йн шуһата дайн ...рдохёо хүргөө. ...уламжалан, ...н ами наһаяа ...он миллион хүн ... болоо, бүхэли ...ологдоо, олон ...уд болон тосхо...гдаа. Гэбэшье ...периалистнуудай ...рхэг түримхэй... шэнэ дайнда ...бэлэдхэл хэжэл ... арадууд болон ...рин бүтэн үлэ...рон һалаха ту...гдэжэ байна ...н бүмбэрсэгэй ... тоннын хүртэ...тэй тэһэрдэг ... бэлэдхэгдээ, ...омна болон во...сэгүүдэй гурбан ...шээлхэдэ, США ...хэ оронние хү...мын тулада ду...үрэхэ гэжэ эр...о тодоруулһан ...зарые урбуул...амхалхаар, да...ейэнь салгид...р хэмжээнэй ... бии болгогдоо. ...тай муухай хохи...лка болохогүй ...э байдалһаа ...н гү гээд олон ...суудаг.

...да империализм ...й, үгэжэ шада...рхэг түримхэй ...ртай империа...эг обоо хүбөө ...жэл байдаг, ...шанайнгаа ха...италдаг.

...эй һанаа сэдь...муудалда имаг...ксистско-ленин...рюу үгэжэ ша...Карюунь иимэ: ... дайн заатал ...отой бэшэ, тэ...лжа болохо, ...отойшье, он...льна байгуу...үүдэй хоорон...да энхэ тай...шон байха гол ...болохо байна. ... хамагай тү...с лагериин ...гаа түгэлдэр ...дэһэлнэ. Тии...низмын ха...империализмын ... хараа шэг...нд шанга тэм...ай зайсуулха ...ан, болото ар...ые хэрэглэхэ

ябадалда эб найрамдалай бүхы хүсэнүүдые элсүүлэн эмхидхэнэ, зоригжуулна. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха үзэл бодол бодото хүсэн болонхой. Тэрэниие тойрон, хүн түрэлтэнэй угаа ехэ хубинь мүнөө эмхидэн жагсана. Тиихэтэй хамта энхэ тайбанаар зэргэ оршон байһан эрхэ байдалда революционно саашанхи шэнэдхэлгэнүүд болодог, заабол иимэ эрхэ байдалда болодогшье байхэ гэжэ ленинизм һургадаг.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха үзэл бодол социалис революциин ленинскэ теори дотор, түрүүн тусгаар гансахан орондо социализмын илаха арга боломжын бии байһан тухай тобшолол соонь найруулан хэлэгдэнхэй. Совет засагай тогтоогдоһоной һүүлээр В. И. Ленин энэ үзэл бодолые хүгжөөжэ, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые найруулһан, 1917 он хүрэтэр мэдэгдээгүй, тон шэнэ гадаадын политикые тодорхойлон хараалһан юм.

СССР-эй гансахан лэ социалис орон байһан үедэ ленинизмые баримталагшад эб найрамдалай түлөө, дэлхэйн хоёрдохи дайе зайсуулхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэдэг байгаа. Зүгөөр социализмын хүсэнүүд империализмын хүсэнүүдтэ орходоо һула, дай һүжэрөөхые хүсэдэггүй олониитын болон политическэ хүсэнүүд үшөөл хүсэд һайнаар эмхидээгүй байгаа. Тиимэһээ эзэрхэг түримхэйшүүлэй амыень татаха арга тиихэдэ олдоогүй бэлэй.

Дэлхэйн социалис системын бии болоһоной һүүлээр, тэрэнэй экономическа болон сэрэгэй хүсэ шадалай угаа ехээр ургаһанһаа, империализмын колониальна гуримай доройтон һандаралгаһаа, капитализмын юрэнхы доройтолгын гүнзэгырэлгэһөө уламжалан, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политика бэелүүлгэдэ шэнэ шата эхилһэн байгаа. Уласхоорондын оршондо социализмын хүсэн эрид ехээр дээшэлһэн байна. Энэ үедэ манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет ленинскэ үзэл бодолые баяжуулан хүгжөөһэн байгаа. Энэ политика бэелүүлхэ онол аргануууд бүри баян болоо. Энэ талаар элитэ ехэ марксист-ленинец Никита Сергеевич Хрущев угаа ехэ үүргэ дүүргэдэг гэжэ бүхы хүн түрэлтэндэ һайн мэдээжэ. Ленинскэ энэ политикын гол удхыень, нүлөө ехэтэй дайшалхы хүсыень, арадай гүнзэгы ехэ шэнжэтэй байһыень Никита Сергеевич эли тодоор элирхэйлэн мэдүүлдэг. Дэлхэйн дайнай заабол болохо ёһотой бэшэ байһан тухай XX съездын, КПСС-эй Программын тобшололнууд хадаа ленинизмын теори болон политикадашье шухала туһа нэмэри болоно.

Манай парти империализмда эсэргүү эрид шууд, нүлөө ехэтэй тэмсэл ябуулжа, тэрэнэй шунахай шэнжэ шанарые шууд сэхээр элишэлэн харуулна, тэрэнэй эзэрхэг түримхэй түсэбүүдые таһалдуулна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политикын амжалтанууд болбол, В. И. Ленинэй үгөөр хэлэхэдэ, «Манай революциин пропагандистска хүсые зуу дахин ехэ болгоо». (Зохёол, 26 том, 361 хууд.). Термоядерна дайнһаа бүмбэрсэг дэлхэйе нэгэнтэ бэшэ абарһан Советскэ Союзые хүн түрэлтэнэй үетэн бүхэн олон зуун жэлдэ алдаршуулжа байха. США-гай эзэрхэг түримхэй бүлэг хүнүүдэй үүдхэһэн Карибска далай шадархи хёмороое амгалан ёһоор гуримшуулга, термоядерна дайе зайлуулан саралга, социалис Кубын революционно туйлалтануудые хамгаалга хадаа амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха политикын зүб байһанай, хүн түрэлтэндэ тэрэнэй аша үрэ ехэтэй байһанай эли тодо гэршэ мүн.

В. И. Ленин социалис гүрэнэй гадаадын политикые бэелүүлхэдээ нугаршагүй хатуу байгаа, тиин империалистнуудай заналтада дабагдахагүй гэжэ һургадаг һэн. Тиихэ зуураа, капиталис гүрэнүүдтэй, буржуазин элдэб олон бүлэглэлнүүдтэй Совет гүрэнэй харилсаа холбоо байгуулхадаа нугархай, һубэлгэн байдаг һэн. Ленинскэ гадаадын политикын энэ шэнжэ дэлхэйн дээрэхи хүсэнүүдэй мүнөөнэй хубаарилгын үедэ илангаяа ехэ удха шанартай.

Империализмын эгээл хархис бүлэгүүд, мүнөө тэдэниие «хиитэйшүүл» гэжэ нэрлэдэг, термоядерна дай үүдхэхэеэ нюунагүй. Һүүлэй үедэ баруун оронуудай империалистнууд дайнда бэлэдхэлые улам түргэдүүлжэ байна. Тэдэнэр США болон Англиин ядерна хүсые нэгэдүүлнэ, «олон эзэтэй, олон талын хиналта доро байдаг» далайн тусхай ядерна хүсэнүүдые байгуулна, буу зэбсэг түхеэрхэ, олон жэлэй түсэбүүдые зохёоно. США Франци хоёр ядерна буу зэбсэг дахинаа туршажа эхилээ. Бута сохюулагдажа үрдигдөөгүй гитлеровскэ генералнууд атомна бомбо тээшэ гараа улам нэтэрүүгээр һарбайна.

Марксистнууд-ленинецүүд юумые зүбөөр харадаг. Империализм үшөөл хүсэтэй, тэрэнэй шунахайралга үшөөл һуладаагүй гээшэ. Империализмын эзэрхэг түримхэй түсэбүүдэй табигдаад байхада Центральна Комитет, Советскэ правительство социалис Эхэ оронойнгоо бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай Ленинэй захяа заабариие минутыншье туршада мартанагүй. Мүнөө социализм дабагдашагүй хүсэн болонхой, тэрэнэй хүсые туршаха гэжэ һэдэһэн хүн хатуу шанга сохилто абаха!

Гэхэ зуура, хүсэнүүдэй мүнөөнэй хубаарилгада хэн зүб ёһоор ханданаб, ядерна дайнай хойшолон ямар байхаб гэжэ хэн мэдэнэб, тэдэ хүнүүдтэй манай орон зохихо хэлсээнүүдые хэхэ арга боломжонуудаа бэдэрхээр бэлэн. «Асуудалые дайн сэрэгээр шиидхэхые һэдэдэг гү, али... пацифизмын тала баримталдаг буржуазин лагериин түлөөлэгшэдтэй харилсаа холбоотой байхамнай бидэндэ хамаагүй бэшэ ха юм» гэһэн Ленинэй заабари хүсэндөө байһаар. (Зохёол, 33 том, 236 хууд.). Амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха политикые шууд сэхээр бэелүүлхэ ябадал ехэ эрэлхэг зоригтойшье, шуран шадамаршье байха эрилтэ табина. Дэлхэйн политикын олон янзын асуудалнуудаар үшөө шанга, үсэд нэтэрүү тэмсэл хүлеэжэ байна. Энээнһээ илажа гарахын тула ленинскэ ёһоор ажалаа ябуулха хэрэгтэй—манай партиин Центральна Комитет эгээл тиигэжэ ажалаа ябуулна.

Империалис дайе үндэһөөрнь үгы хэхэ, дайн сэрэгэй асардаг ядарал зоболонгһоо, үгырэл һандаралгаһаа ажалшадые абарха ябадалые хүдэлмэришэн ангиин шухалын шухала зорилго гэжэ марксистнууд хододоо хаража байдаг. Дэлхэйн дайн хадаа туйлай ехэ гэмтэ ябуулга гээшэ гэжэ Ленин нэрлэдэг бэлэй. «Тиимэ дайнда эсэргүү тэмсэлдэ өөрынгөө ами наһые зорюулхада болохо,—гэжэ тэрэ заадаг һэн,—энэ тэмсэлдэ хатуу шанга байха хэрэгтэй, дайе хамгаалһан хамаг бүхы шашалдаае үгы болоторнь мүрдэн усадхаха шухала». (Зохёол, 33 том. 396 хууд.).

Энэ уряа болбол ядерна дайнай хойшолонгые ойлгодог марксистнууд - ленинецүүдэй мүнөө үеын хүнүүдые ямар ехэ шэн габьяата, алдар солото ажал ябуулга хэхые уялгална гээшэб! Дайн сэрэгэй аюулда эсэргүү эдэбхитэй тэмсэлдэ олониитэ зрад зониие коммунистнууд уряална. Дай бэлэдхэгшэдые хазаарлан хорихо, арадуудай хүсэл һаналые дүүргэжэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха харгы замаар ябахыень империалис правительствануудые баадхаха, капитализмын оронуудтахи эб найрамдалай тала баримталагшад дайн сэрэгые ушаруулхагүй хэрэгтэ оруулха өөһэдынгөө хубитые эгээл иигэжэ ойлгоно, ядерна дайнһаа городууд болон хүдөө тосхонуудые абархын тула эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр харана.

Мүнөө эб найрамдал коммунизм хоёр нэгэн адляар һанагдадаг. Энэ хадаа марксизм-ленинизмын морально-политическэ туйлай ехэ илалта мүн. Эб найрамдалай түлөө бидэнтэй суг хамта мүнөөдэр тэмсэжэ байгшад коммунизмын ёһо гуримуудые бултадаа зүбшөөнэгүй. Гэбэшье империализмын эгээл муу муухай, дура гутаама шэнжэ—дайн сэрэгтэй коммунистнуудай хэдэг шэн габьяата тэмсэл хадаа манай үе сагай эгээл зүб юумэн—коммунизмын зүб гээшэ гэжэ бата бэхи эб найрамдал туйлахые хүсэдэг бүхы хүнүүдтэ харуулжа үгэнэ. Буу зэбсэг бүтээн гаргаха ябадалаа сагааруулхын тула манай оронние эзэрхэг түримхэй шэнгеэр харуулха гэһэн империалистнуудай шашалдаан буруу һүрөө. Социализм, коммунизм байгуулга эб найрамдалые хамгаалхэ хэрэгтэй ниилэн холбогдоно гэжэ, СССР-эй, бүхы дэлхэйн социалис системын бата бэхи байха бүри эб найрамдалай хэрэг найдамтай гэжэ ажабайдалаар, буу зэбсэг бүгэдөөрэн бүрин хуряахын түлөө Советскэ Союзай эрид шууд тэмсэлээр гэршэлэгдэнэ. Энээнһээ политическэ туйлай ехэ удха шанартай иимэ тобшолол хэгдэнэ: Советскэ Союзай, дэлхэйн социалис системын бэхижэлгые, ленинизмын саашадаа һалбаран мандалгые газар дэлхэйн бүхы арадууд хүсэнэ гээшэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха гээшэ империализмтай эбсэхэ ябадал бэшэ, харин бүхы дэлхэйн хэмжээн дээрэ социализм капитализм хоёрой хоорондохи ангиин тэмсэлэй түхэл янза мүн гээшэ гэжэ манай парти хододоо онсолон тэмдэглэдэг. Манай үе сагай гол зүрилдөөн—социализм капитализм хоёрой хоорондохи зүрилдөөн болоно. Тэдэ хоёрой хоорондо экономическа, политическэ болон соёл сурталай талаар асари ехэ тулалдаан боложо байна. Энэ тэмсэлдэ социализм бодото байдал дээрээ, тодорхой жэшээ дээрээ өөрынгөө булюу һайниие харуулна.

Ленинизм болбол амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха политикые бүмбэрсэг дэлхэйе саашадань революционно ёһоор шэнэдхэн байгуулгатай зохилдуулан ябуулна. Эб найрамдалай эрхэ байдалда социалис ёһоной хани барисаан бэхижэнэ, социализмын, коммунизмын булюу һайниинь бүрин хүсөөрөө дэлгэрнэ. Эб найрамдалые хамгаалга, уласхоорондын политика ябуулхадаа амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха ёһо гуримуудые баримталха ябадал дэлхэйн революционно хубилалтые һуладхаана бэшэ, харин улам шангадхана. Имагтал амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһуулгын оршон байдалда Кубын революци илаа, тиин Европо болон Азиин һүүлээр социализм бүмбэрсэг дэлхэйн гурбадахи түби дээрэ —Америкын түбидэ эхилээ.

Тэрэшэлэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөншье амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһуулгын эрхэ байдалда амжалтатайгаар дэлгэрэн хүгжэнэ гэжэ түүхэ харуулна. Советскэ Союз, бүхы социалис оронууд империализмда эсэргүү Азиин, Африкын, Латиин Америкын арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөе, тэдэнэй ябуулдаг нангин, үнэн зүб дайе бүрин дэмжэнэ, тэдэндэ моральна, политическэ болон материальна туһаламжа хүргэнэ. Үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада КПСС иимэ аша туһатай дэмжэлгын олон жэшээнүүдые харуулаа. Арабай Нэгэдэмэл Республикын, Индонезиин, Алжирай, Йеменэй, бусад олон оронуудай арадуудта хүргэһэн манай туһаламжа—энэ туһаламжа тон ехэ — национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дэмжэхэ тухай ленинскэ захяануудые хэрэг дээрэнь дүүргэһэн жэшээ мүн. Энэ асуудалааршье манай хараа бодол тон эли, тодорхой: бүхы янзын колониализм газар дэлхэй дээрэһээ хамагдан һалаха, бүхы арадууд сүлөөтэй болохо ёһотой.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһуулга капиталис системын бүхы зүрилдөөе хурсадхан шангадуулжа, капитализмын түб газарнуудта хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе хүгжөөхэ үүжам дэлгэр арга боломжо олгоно. Монополидо эсэргүү үргэн олониитын хүдэлөөнэй улам хурсадан хүгжэжэ байһан ябадал энээн тухай гэршэлнэ. Мүн капиталис оронуудтахи стачечна тэмсэлэй үзэгдөөгүй хүгжэлтэшье энээн тухай гэршэлнэ. Бүхы оронуудта социалис революциин илан мандахань заатагүй. Тэрээниие орон бүхэнэй арадууд туйлаха. Тиихэдээ өөһэдынгөө түүхын эрхэ байдалда зохихо формоор бэелүүлхэ.

Мүнөө үе сагай революционно хүгжэлтэ иимээр дэлгэрнэ, империализмын, дайн сэрэгэй хүсэнүүдтэ иигэжэ урдаһааньшье, араһааньшье социализмын, эб найрамдалай хүсэнүүдэй хүсэн түгэс добтолго боложо байна. Үнгэрһэн һара, жэл бүхэн дэлхэйн социалис системые, тэрэнэй үзэл сурталай, политическэ, экономическа, мүн сэрэгэй хүсэ шадалые бэхижүүлнэ, тиихэтэйгээ хамта империализмын системые улам һандаргаана, һуладхаана. Социализмын дэлхэйн системын амжалтануудта, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалай түлөө, американска империализмын зэрлиг аашануудта эсэргүү Кубын арадай баатар тэмсэлдэ, Францийн шахтёрнуудай, Италиин металлистнуудай илалтада, бусад капиталис оронуудай пролетариадай ангиин тэмсэлдэ, империализмда эсэргүү Азиин, Африкын, Латиин Америкын арадуудай улам бүри үргэдэн хүгжэжэ байһан тулалдаанда Ленинэй агууехэ үзэл суртал нэбтэрээд, һалбаран мандана.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха ленинскэ политика хүн түрэлтэниие дэлхэйн хюдалгата дайнһаа абарха, империалис дээрмэшэдые амяарлан хорихо, социалис оронуудта өөрынгөө булюу һайниие хүгжөөн дэлгэрүүлхэ арга боломжо олгуулаад, экономическа талаар богонихон болзорой туршада капитализмда үхэлэй сохилто үгэхэ, капиталис оронуудай ажалшадай зүгһөө мүлжэлгэтэ байгуулалтада хэгдэдэг добтолгые шангадхахын тула, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй улам хүсэтэйгөөр хүгжэхын тула һайн эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэ шэглүүлэгдэнэ. Эгээл тиимэ дээрэһээ эб найрамдалай политика бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы булан тохойгоор ленинизмын дэлгэрэн тараха ябадалда туйлай ехэ туһа хүргэнэ.

Тиимэһээ уласхоорондын байдал дээрэ хоёр үзэл, хоёр хараа шугам — империализмын хараа шугам, социализмын хараа шугам улам элеэр тодорон гарана.

Заатагүй хосорон һалаха капитализм хүн түрэлтэнэй эгээн шухала аша туһые хэрэглэдэггүй байһанаа улам ехээр харуулна. Эзэрхэг түримхэй бүлэг хүнүүд аюултай аашануудые гаргана, тэдэнэр бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүн зон дээрэ термоядерна дайнай түймэрые хаяхаар бэлэн. Энэ хадаа саг зуурын хүнүүдэй бодол, зэрлиг муухай ябуулга мүн. Мүнөөнэй капитализмые толгойлдог хүнүүдэй философи тобшохоноор иимэ үгэнүүдээр тодорхойлогдоно: «манай һүүлээр галабшье болог».

Уласхоорондын социализм болбол энэ хүн түрэлтэндэ дурагүй ябуулгада эсэргүүгээр өөрынгөө үзэл бодол табина. Социализм хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө, диилэнхи олон хүнүүдэй аша туһын түлөө, хүгжэлтэ болон соёл культурын түлөө харюусалгые бэе дээрээ даажа абажа шадаха, абанашье. Социализм өөрынгөө программые тодорхойлоо. Тэрэнь бэелүүлэгдэхэдээ, хүн түрэлтэндэ эб найрамдал, арадуудай национальна эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдал, сүлөөтэй, хангагданги ажаһуудал үгэхэ. Энэ хадаа ленинизмын, ленинскэ политикын, соёл сурталай агууехэ аршалан хамгаалхы үүргэ мүн болоно.

Революционно хүсэнүүдэй эдэбхитэй ажал ябуулгын ашаар түүхэ өөрөө коммунизмын союзник болоһон үе сагта бидэнэр ажаһуунабди. Тэрэнэй урагшаа дабшалта улам хурдан болоно. Тэрэ хадаа марксизм-ленинизмын амжалтаһаа амжалтада бодото большевик темпээр хүгжэнэ.

4. Коммунис хүдэлөөнэй ленинскэ жагсаалай түлөө

Нүхэдүүд! Бүхы демократическа, прогрессивнэ хүсэнүүдэй жагсаалай үндэһэн, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин илалтын эшэ үндэһэн гэбэл, социализмын оронуудай, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл мүн болоно. Гараа бүхөөр барисалдаад, нэгэ зэргэдэ жагсан урагшаа дабшаха, капитализмда эсэргүүгээр тэмсэхын тула, коммунизмын илан мандахын түлөө өөрынгөө уласхоорондын дайшалхы союзые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхые В. И. Ленин коммунистнуудые һургадаг байгаа. «Бүхы дэлхэйн, бүхы арадууд болон нацинуудай пролетариадай зүгһөө, тиигээд бүхы олониитэ ажалшадай зүгһөө һайн дураараа нэгэдэхэ гэһэн хүсэлгүйгөөр капитализмые илаха хэрэг амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ шадагдахагүй»,—иигэжэ шууд сэхээр, шангаар Ленин энэ асуудалые табидаг һэн. (Зохёол, 31 том, 128 хууд.).

Буржуазиһаа хүдэлмэришэн ангиин һула байһан үе сагта интернациональна нэгэдэл заатагүй шухала байһан юм. Теэд мүнөөшье, хүсэнүүдэй хубаарилга хүдэлмэришэн ангиин аша туһада үндэһөөрөө хубилаашье һаань, тиимэ нэгэдэл заатагүй шухала байна. Юуб гэхэдэ, гансашье дэлхэйн пролетариадай хүсэн ургана бэшэ, мүн хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө, хүгжэлтэ болон соёл культурын түлөө, олон арбаад, зуугаад миллион хүнүүдэй зол жаргалай, ажабайдалай түлөө тэрэнэй түүхын харюусалга ехэ болонхой. Тиимэһээ коммунизмын ехэ илалта туйлаха бүри, капиталис байгуулалтын хосорхо сагай дүтэлхэ бүри бүхы дэлхэйн коммунистнуудай армиин союз улам нягта байха ёһотой. Коммунис парти бүхэн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй жагсаалай түлөө үнэн ёһоор тэмсэхэ ёһотой гэжэ пролетарска интернационализмын ленинскэ ёһо гурим хараална. Ленинизмые үнэн сэхээр баримталагшад коммунис хүдэлөөнэй жагсаалые дэмжэн үргэжэ, тэрэниие бэхижүүлхэ тухай саг үргэлжэ оролдожо байна.

Аха дүү партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Московско зүблөөн дээрэ 1957 ондо баталан абтаһан Деклараци, 1960 ондо баталан абтаһан Мэдүүлгэ мүнөө үе сагай бүхы дэлхэйн коммунистнуудай дайшалхы программа мүн. Хэрбээ Маркс, Энгельс, Ленин мүнөө байгаа һаа, иигэжэ хэлэхэнь заатагүй һэн: «Манай һургаалые баримталагшад зүб шугам хараалаа. Тэрээгээрээ сэхэ ябагты, тиигэбэл таанад шэнэ, агууехэ илалтануудые туйлахат». КПСС Московско зүблөөнэй документнүүдэй бүхы ёһо гуримуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ.

Хархис, хуушарһан үзэл баримталагшадта, сектантнуудта эсэргүү, националистнууд, баруунай хэлбэришэдтэ болон «зүүнэй» авантюристнуудтэ эсэргүү тэмсэл ябуулжа, коммунис хүдэлөөн хүгжэнэ, бэхижэнэ. В. И. Ленин ревизионизмда эбсэшэгүйгөөр хандадаг һэн. Тиин «зүүнэй» оппортунизмын ехэхэн аюултай болоходонь Ленин иимэ һануулга хэдэг һэн: хэрбээ «...«зүүнэй» аашада эсэргүү эрид шууд добтолго хээгүй һаа, бүхы хүдэлөөн хосорхо заяатай юм. Энэ минии гүнзэгы этигэл мүн». (Зохёол, 32 том, 444 хууд.). Мүнөөнэй эрхэ байдалда «зүүнэй» оппортунизм ревизионизмһаа бага аюултай бэшэ. Баруун, зүүнэй хэлбэрилтэдэ, национализмда эсэргүүгээр ябуулдаг КПСС-эй эрид шууд тэмсэл уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй зэргын нэгэдэлые бэхижүүлхын шухалын шухала нүхэсэл гээшэ. Коммунис хүдэлөөе баруунай оппортунизмын шабарта оруулха гэхэ гү, али тэрэниие революционно шэнги аад, хооһон хашхаралдаанай аюултай замда түлхихэ гэгшэд зүб бэшэ, харин марксистско-ленинскэ харгы замаар хэлбэришэгүйгөөр ябаһан хүнүүд зүб байха. Энэ хадаа коммунизмын мандалгада абаашаха үнэн зүб гансал харгы мүн!

Коммунис хүдэлөөндэ дэлхэйн хүгжэлтын али нэгэн асуудалаар ондо ондоо хараа бодомжо гаражашье болохо. Теэд хараа бодолоо сасуулжа үзэхэ ябадал баталагдаһан генеральна хараа шугамай ёһоор хэгдэхэ, коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ туһалха ёһотой. Капитализмын хархис хүсэнүүдтэй үшөө олон тулалдаан хэгдэхэ. Коммунис хүдэлөөндэ марксизм-ленинизмын ёһо гуримуудай үндэһэ һуури дээрэ нэгэдэл, нэгэдэл, үшөө дахин нэгэдэл хэзээ хэзээнэйхиһээ шухала болонхой.

Манай партиин ЦК-гай хэдэг бүхы алхамууд коммунис хүдэлөөнэй эгээн дээдэ аша туһада, гараһан арсалдаануудые дабаха хүсэлтэйгөөр, болохоёо байгаа бүхы коммунистнуудай бүхэдэлхэйн суглаан аха дүү бүхы партинуудай марксизм-ленинизмын ёһо гуримуудта үндэһэлһэн дайшалхы, эбдэршэгүй жагсаалые дахинаа харуулхын тула аша туһатай эрхэ байдал байгуулха хүсэлтэйгөөр хэгдэнэ.

Коммунистнуудта дайсад олон. Имагтал дайсадта эсэргүүгээр коммунистнуудай бүхы хүсэн шэглүүлэгдэхэ, тэдэнэй бүхы соёл сурталай буунууд тодхогдохо ёһотой. Ленинизмдэ үнэн сэхэ байха ябадал ниитын аша туһые хараадаа абахые, хэһэн алхамуудаймнай бусад марксистско-ленинскэ партинуудай ажал ябуулгада, илангаяа бүгэдэндэ хабаатай асуудалнуудые хэлсэхэдээ, ямар нүлөөтэйб гэжэ ходоодо хараадаа абажа байхые аха дүү партинуудые уялгална.

Олон оронуудай Коммунис партинууд хэлэшэгүй хүндэ хүшэр эрхэ байдалда тэмсэл хэнэ. Империализмда, хархис байдалда эсэргүү, ажалша арад зоной аша туһын түлөө энэ баатар тулалдаан үдэр бүри дэлгэрнэ. Испаниин, Португалиин фашис түрмэнүүдтэ, Грециин, Баруун Германиин, Аргентинын, Перугэй, Венесуэлын, Парагвайн, Таиландын болон бусад оронуудай түрмэнүүд болон үхэлэй лагерьнуудта олон мянган коммунистнууд зүдэрэн тулижа байна. Һаяхан Ирагай, Испаниин алдарта Коммунис партинуудта шэнэ гашуудал тохёолдоо. Зэрлиг муухай хархисуудай гарһаа манай дайшалхы нүхэдүүд Хулиан Гримау, Хусейн Ар-Рады гэгшэд баатар үхэлөөр унаба.

Теэд ямаршье хэһээлтэ, ямаршье саазалалга коммунистнуудай эрэлхэг зоригые хухалжа шадахагүй. Тэдээндэ юун хүсэ үгэнэб, революционно тэмсэлтэй холбоотой бүхы хүшэр хүндэ байдалые, хохидол хэһээлтые дабан гарахадань тэдээндэ юун туһалнаб?—Ленинизм, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай илалта түгэс ажабайдалаар, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй байдалаар гэршэлэн баталагдаһан түүхэтэ зүб һургаал. Унаһан хүнүүдэй орондо шэнэ шэнэ сэрэгшэд жагсана, тиин ленинскэ агууехэ армиин зэргэнүүд бүхы дэлхэй дээрэ үргэдэн хүгжэнэ.

Империалис лагериин зонхилхы бүлэгүүд полициин мунсаар, буугай һомоор коммунизмын замые хаахаа һэдэнэ. Политическэ талаараа һохор зонууд гээшэ! Коммунизмын үндэһэн ямаршье мүрдэлгэ, хүсөөр дабагдахагүй гэжэ тэдэнэр ойлгоногүй. Капиталис дэлхэйн социальна байгуулалта үмхирэн һаланхай, тэрэ дотоодын гүнзэгы зүрилдөөгөөр һандаржа байна, тэдэ зүрилдөөнүүд дабагдашагүйгөөр шангадана, тэрээнтэй тэмсэлдэ мүнөө үе сагай бүхы революционно хүсэнүүд бодонхой. В. И. Ленинэй һургаалай ёһоор коммунистнууд «ерээдүй ямаршье ушарта бидэнэй гарта» гэжэ һайнаар мэдэжэ, зоригтойгоор, бата найдамтай урагшаа дабшана.

Түүхэ Ленинэй һургаалай ёһоор—коммунизм тээшэ хүгжэнэ гэжэ манай үе сагай бүхы гол шухала ушар хэрэгүүд арсашагүйгөөр гэршэлнэ. Хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубинь социализмын дэлхэй болоно. Ленинизмын толон манай газар дэлхэй дээгүүр улам хүсэтэйгөөр бадарна.

Ленинэй түрэһэн үдэрые, тэрэнэй үзэл сурталай илалта түгэс дабшалтые тэмдэглэхэ зуураа, совет арад, бүхы оронуудай олониитэ арад зон ленинизмын илан мандахын түлөө саашанхи тулалдаанда шэнэ хүсэ нэмэнэ.

Манай ленинскэ Коммунис парти мандаха болтогой!

Эб найрамдалай, коммунизмын мандахын түлөө тэмсэлдэнь хүдэлмэришэн ангиин бүгэдые илагша зэбсэг болохо ленинизм мандаха болтогой! **(Нүхэр Б. Н. Пономаревой элидхэл нэгэнтэ бэшэ альга ташалгаар таһалдаа).**

С. М. Буденнын түрэһөөр 80 жэлэй ой

КОММУНИЗМЫН АГУУЕХЭ ХЭРЭГЭЙ ТҮЛӨӨ СУСАРШАГҮЙ ТЭМСЭЛШЭ

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй элитэ ехэ полководецуудай нэгэн, Советскэ Союзай Маршал Семен Михайлович Буденнын түрэһөөр 80 жэл гүйсэбэ.

Энэ нэрые дайнда хабаадаһан наһажаал хүнүүд, мүн мүнөөнэй залуушуулшье ехэ дуратайгаар дурдадаг. Энэ нэрэ манай оронһоо ондоо тээгүүршье үргэнөөр мэдээжэ болонхой. «Ябажа гараһан зам» гэжэ С. М. Буденнын номые олон хүн уншаһан, тэрээнтэй уулзаһан байха юм. Барагдашагүй эршэ зоригоорнь, коммунизмын хэрэгэй түлөө хизаарлашагүй үнэн сэхэ байдагаарнь Семен Михайловичтай уулзаха бүридөө хүнүүд баясадаг байгаа.

Коммунизмын агууехэ хэрэгэй түлөө Семен Михайлович Буденный бүхы наһан соогоо сусаршагүйгөөр тэмсээ.

Г. Толокольников,
запаста байһан гвардиин полковник.

Бүхэроссин зүблөөн үргэлжэлһөөр

МОСКВА, апрелиин 23. (ТАСС). Промышленность болон барилгые партийна талаар хүтэлбэрилгын асуудалнуудаар боложо байһан бүхэроссин зүблөөн мүнөөдэр Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлээ. Промышленностиие, барилгые бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ, гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхэ талаар КПСС-эй крайкомуудай, обкомуудай, горкомуудай, промышленно-үйлэдбэриин зононуудай партийна комитедүүдэй зорилгонууд тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **А. П. Кириленкын** элидхэлые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэһэн байна.

Партиин Саратовска промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь **А. И. Шибаев,** Ивановска меланжева комбинадай парткомой секретарь **Т. П. Мочалова,** Краснодарай хизаарай Абинска промышленно-үйлэдбэриин парткомой секретарь **И. Л. Бондарь** болон бусад үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Долоон жэлэй тэмсэлдэ Россин Федерациин оруулһан хубита

1963 оной нэгэдэхи кварталда РСФСР-эй промышленностяар гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ управлениин мэдээсэл

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоолнуудаар зоригжоһон Россин Федерациин хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техн игүүд 1963 оной нэгэдэхи кварталда промышленна үйлэдбэриие ехэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаба.

Республикын ЦСУ-гэй мэдээсэһэнэй ёһоор, үйлэдбэриин хамтын хэмжүүрээр болон бэшэшье шухала зүйлнүүдээр 1963 оной нэгэдэхи кварталай түсэб сагһаа урид дүүргэгдэбэ. Зуугаад миллион түхэригэй продукци даабариһаа үлүү гаргагдаа. Промышленна продукциин хамтын хэмжүүрээр нэгэдэхи кварталай түсэб 103 процент дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй нэгэдэхи кварталайхитай сасуулхада, промышленностиин бүхы продукци 8,2 процентээр нэмээ.

1962 оной нэгэдэхи кварталайхитай сасуулхада, промышленностиин зарим һалбаринуудаар үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ иимэ: химическэ промышленность — 118 процент, тэрэнэй тоодо пластмасс болон холимол дабирхайн үйлэдбэри — 122 процент, хара ба үнгэтэ металлурги — 110 процент, түлишын, энергетическэ промышленность — 110 процент, машина барилга ба металл болбосоруулга — 113 процент, барилгын материалнуудай промышленность — 107 процент, ой модоной, саарһанай, модо болбосоруулгын промышленность — 105 процент, хүнгэн промышленность болон культурна ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг бодосуудай үйлэдбэри — 102 процент, эдеэ хоолой промышленность — 107 процент.

РСФСР-эй ЦСУ мэдээсэл соогоо нигэжэ тэмдэглэнэ: хэдышье һайн түсэбэй дүүргэгдэжэ, продукцинуудай бүтээсэ ургаашье һаа, үйлэдбэриин кварталай түсэб дүүргээгүй предприятинууд үшөө бии. Сернэ кислота, каустическа содо, нефтеаппаратура, түрбинануудай генераторнууд, радиоприёмнигууд, мебель болон хүүгэдэй гутал гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдые арадай ажахы үшөө абаадүй.

Промышленностьда ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын 1963 оной нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэгдээ.

(ТАСС).

— Энэ хэн бэ, ши танина гүш?—гээд энээхэн наашаа харагша хүбүүн хамта наададаг басагандаа хандаба.

— Үү, үнинэй танихалби,—гэжэ байгаад, агууехэ багшые «би шамһаа урид мэдэдэг болоо хамнайб, би урид, би урид...» гэжэ байгаад, эдэ хоёр хоюулан буляалдана. Үнэхөөрөөшье энэ нангин хүнэй нэрые, образые эдэ үхибүүд мэдээ орохоһоо хойшо дуулаһан байха.

Саадайнгаа альбом эдэ хоёр ирана. Энээндэнь В. И. Ленинэй элдэб янзын зурагууд олон гээшэнь. Харажал байһайб гэхээр...

Буряад арадай үхибүүд Советороной бэшэ үндэһэ яһатанай үхибүүдтэл адли мэдээ орожо эхилхэһээ, энэ агуу нангин хүнэй намтартай танилсаад, үзэгтэ ороходоо, уншажа эхилдэг. Энэ хоёрдохи зураг дээрэ байгша хүбүүн томо болоһон студент хүн. Улаан-Үдын багшанарай институдай физико-математическа факультедэй 1-дэхи курсын студент Алексей Тугутов В. И. Ленинэй зохёол шудалжа байна.

Манай мүнөө үеын байдал хадаа Ильичэй хүсэл бодолой бодото бэелэл мүн болоно. Улаан-Үдэ городой 3-дахи хүүгэдэй саадай эдээхэн үхибүүдшье, мүн студент энэ хүбүүншье бүхы совет залуушуулдал адли коммунизмын үедэ ажаһууха, ажаллаха зонууд ха юм. Энээнһээ һайн юун байлтайб.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИЛЫН САДНАҺАА

СЭВ-эй гэшүүн оронуудай харилсаа холбоон

ПРАГА, апрелиин 23. (ТАСС). Хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин заседани апрелиин 17-һоо 22 хүрэтэр Готвальдов (Чехословаки) городто болоо.

ЧТК агентствын дамжуулһанай ёһоор, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, Чехословакиин делегацинууд заседаниин хүдэлмэридэ хабаадаа.

Комисси хадаа Экономическа харилсан туһалалсаагын Соведэй дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдээр табигдаһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ, хүнгэн промышленностиин талаар ажалай уласхоорондын социалис хубааралга тухай дүримые һайшаагаа, 1964—1965 онуудай түсэбүүдые тааруугаар зохёолготой холбоотой асуудалнуудые, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин шухала барилгануудта зорюулагдаха мүнгэ зөөриин хэм хэмжээе хаража үзөө, энэ талаар СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хоорондо харилсаа холбоо болон харилсан туһалалсаагые үргэдхэлгөөр һанамжа дурадхалнуудые һайшаагаа.

Хүнгэн промышленностиин бүтээһэн янза бүриин эдлэлнүүдые андалдан абалсалгые саашадань үргэдхэлтэдэ туһалха зорилгоор энэ андалдан абалсалгые үнгэргэхэ гуримые бүри тодо тодорхой болгоһон байна.

Революционно аргаар

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 23. (ТАСС). Куско (Перу) провинцида таряашадай зэбсэгтэ отрядууд помещигүүдэй буусануудые эзэлэн абаад, газарыень хүн зоной дунда хубаарилна.

Полициин резервын частынууд энэ провинци руу яаралтайгаар эльгээгдээ гэжэ ЮПИ агентство Лимэһээ мэдээсэнэ.

Лондонойхид буруушаана

ЛОНДОН, апрелиин 22. (ТАСС). Хулиан Гримауе саазалан алаһантайнь дашарамдуулан шоо үзэжэ, буруушаажа байһанаа мэдүүлхын тулада Лондондохи Испаниин посольствын байшангай дэргэдэ үсэгэлдэр үдэшэ хэдэн зуун хүн сугларба. Испаниин патриодые саазалһандань буруушаалга мэдүүлһэн бэшэг посольствын хүдэлмэрилэгшэдэ барюулба.

Фашизмын зэрлиг аашада эсэргүү тэмсэл үргэдхэхэ

РИМ, апрелиин 22. (ТАСС). Испаниин арадай эрэлхэг баатар хүбүүн Хулиан Гримау гэгшые муухайгаар саазалан алаһантайнь дашарамдуулан Италиин коммунис парти мэдүүлгэ хэбэ. Испаниин арадай алууршан Франко засаг түрынгөө барюубшагүй болохолоор, «Испаниин арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлые шуһаар тогтоохые һэдэбэ» гээд энэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Дэлхэйн түрүү үзэл бодолтоной хандалгада энэ алуурша дүлии балай болоод байба: энэ баатар хүбүүе хүн зондо абаруулхагүйн тулада гэмтэ муухай аашаяа бузар түргэнөөр хэбэ.

Италиин коммунистнууд наһа бараһан энэ баатарай үмэнэ тугуудаа барина, аха дүү испаниин компартиин нүхэдүүдтэ, фашизмда эсэргүүсэгшэдтэ, гашуудажа байһан Испаниин бүхы арадта һаналаа нэгэдүүлжэ байһанаа, гашуудалаа мэдүүлнэ, фашизмын зэрлиг аашада эсэргүү тэмсэлээ улам үргэдхэхыень италиинхидые уряална.

Иорданидахи байдал

БЕЙРУТ, апрелиин 23. (ТАСС). Иорданиин ниислэл Аммандахи, Иерусалим городой арабуудай һуудаг хубидахи байдал шахардуу шангаа зангаараа. Иерусалим, Иордан мүрэнэй баруун эрьеын хуби оронойнгоо бусад нютагуудтай ямаршье холбоогүй болонхой. Демонстрантнуудта эсэргүүгээр табигдаһан танкнууд Амманай болон Иерусалимай үйлсэнүүдээр дүүрэн ябажа байна. Гурбан ороной—Египедэй, Ирагай болон Сириин федерацида Иорданиин нэгэдэлгые дэмжэһэн али бүхы демонстрацинуудые засагаархид шангаар дарана.

Иерусалимда харуул табигданхай. Городой үйлсэнүүдээр харуулай сэрэгүүд олон, гэрнүүдһээ гарахыень энгэй хүн зондо зүбшөөгдэнэгүй, гол үйлсэнүүдэй бэлшэрнүүдтэ хуягта машинанууд табигданхай.

Үсэгэлдэр Иорданида нэгэшье газетэ гараагүй. Али бүхы мэдээсэлнүүдтэ орон дотор шанга хиналта тогтоогдонхой.

«Оронһоо намдуу түбшэнөөр гаража ошохыень» гадаадын оронойхидта апрелиин 21-дэ Иорданиин хаан зүбшөөһэн байгаа. Иорданиин шэнэ премьер-министр—хаан Хусейнэй абага Хусейн Насер радиогоор ингэжэ мэдүүлээ. Минии правительство имагтал саг зуурын, шэнэ парламентын һунгалтые үнгэргэхэ гээшэ тэрэнэй ганса хан лэ зорилго болоно. «Аха дүү араб оронуудта союз гү, али федераци байгуулан, ойртолгодо туһалхаар бүхы оролдолтонуудые дэмжэхые» Иорданиин правительство хүсэнэ гээд тэрэ заагаа. Зүгөөр орон дотор «гуримгүй ябадал» гаргаха гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдые шангаар дарахаб гэжэ премьер-министр заналһан байна.

Каирай радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Ирагай засагаархид хүн зониие олоор арестовална. Демонстрацида хабаадагшадай болон сэрэгэй частынуудай хоорондо тулалдаануудай болоһонһоо уламжалан, хамта дээрээ 136 хүн алуулһан, шархатаһан байха юм.

ПАРИЖ, апрелиин 23. (ТАСС). Арабуудай нэгэдэлые дэмжэн Аммандa шэнэ демонстраци хэгшэдые Иорданиин сэрэгүүдэй буудахада найман хүн алуулаа, 100 гаран хүн шархатаа. Демонстрантнууд президент Насерай портредүүдые, ОАР-ай тугуудые барижа ябаа, тэрэшэлэн арабуудай нэгэдэлые һайшааһан юрөөлнүүдые табяа.

Иимэ демонстрацинуудые уридшалан зайсуулха зорилгоор Иорданиин университедые, хоёр дунда һургуулиие, тэрэшэлэн политехническэ һургуулиие хааха тухай Иорданиин правительство үсэгэлдэр захиралта гаргаа.

Америкын 7-дохи флот Сиамска тохой соо сугларна

ВАШИНГТОН, апрелиин 23. (ТАСС). Америкын 7-дохи флодой соединенинүүдые Сиамска тохой тээшэ эльгээхэ гэжэ Холбоото Штадууд шиидхээ.

Пентагоной (сэрэгэй министерствын) тусхай түлөөлэгшэд энээн тухай үсэгэлдэр мэдүүлһэн байна.

Энэ хэмжээ имагтал һэргылэлгын» хэмжээн болоно гэһэн хэбэртэйгээр эдэ түлөөлэгшэд баталан хэлэһэн байха юм.

Лаосто болоһон һүүлшын ушартай дашарамдуулан Холбоото Штадуудай «ехээр һанаагаа зобожо байһые» харуулха зорилгоор Америкын 7-дохи флодой соединенинүүд Сиамска тохой (залив) тээшэ нэмэжэ эльгээгдэнэ гээд Ассошиэйтед Пресс агентство бүри сэхэ фуунь мэдүүлнэ.

Америкын 7-дохи флодой зарим соединенинүүд энэ районда үнихэнэй ерэнхэй.

Лаостой нэгэ хилэтэй Таиланд руу Америкын сэрэгүүдшье эльгээгдэжэ магад гээд Америкын дээдэ тушаалта түлөөлэгшэд мүнөөдэр мэдүүлээ гээд АП агентство дамжуулна.

США-гай гүрэнэй секретариин мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 23. (ТАСС). Нью-Йоркдо экономическа клубай суглаан дээрэ үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск ингэжэ мэдүүлээ. Урда Вьетнамдахи Нго Динь Дьемэй засаг түрэдэ сэрэгэй туһаламжа үзүүлэлгые Америкын правительство хорооохо хүсэлэнгүй. Гэхэтэй хамта, энэ районда «түргэнөөр илалта туйлахабди» гэжэ Холбоото Штадууд хүлеэжэ шадахагүй байна гээд тэрэ заагаа.

Карибска далай шадарай байдал тушаа тогтохоходоо, Холбоото Штадуудай зарим бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдтэ һэргылэгты гэжэ Раск һануулһан байна. Раскын хэлэһэнэй ёһоор, тулалдаанай болоо һаа, США өөһэдынгөө ракетэнүүдээр сохилто хэжэ, «нүгөө талаяа хүсэдөөр һалгаажа шадаха» гэжэ эдэ түлөөлэгшэд тоолодог байна бэшүү. Кубада добтолон орохо гү, али ондоошье сэрэгэй ябуулга хэхэ гээшэ ехэ аюултай гээд Раск хэлээ. Хэрбээ иимэ ушар байдалһаа аюул тохёолдожо магад гэжэ этигэдэггүй хүнүүд бии байгаа һаа, тэдэнэр өөһэдынгөө эндүүтэй һаналһаа арсаха ёһотой гэжэ Раск мэдүүлээ.

Лаостохи ушар тухай тогтоходоо, энэ орондо хамаатай Женевэдэхи хэлсээнүүдые сахиха шухала байһан тухай США-гай гүрэнэй секретарь хэлэһэн байна.

Аденауэр ехээр булигдаба

БОНН, апрелиин 23. (ТАСС). ХДС-ХСС-эй парламентска фракциин правлениин заседани үсэгэлдэр үдэшэ боложо, Аденауэрай орондо ФРГ-гэй канцлерай тушаалда ямар хүниие оруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Канцлерай тушаалда ФРГ-гэй ажахын министр Эрхардые дэбжүүлхэ гэжэ правлениин олонхи гэшүүд һанамжаяа хэлээ. 87 наһатай Аденауэр энэ оной намар тушаалһаа бууха ёһотой юм гэжэ мэдээжэ.

Аденауэрай орондо һууха хүниие томилхо тухай шиидхэбэриин абтахын урда тээ олон часай турша соо зүбшэл болоо. Тус заседани хаамалаар үнгэрһэн байна. Өөрынгөө орондо орохо хүн тухай асуудал хаража үзэлгые хойшолуулха гэжэ Аденаурай оролдоһон болобошье, энэ асуудалаар шиидхэбэри гаргагдаа гэжэ ДПА агентствын мэдээсэлнүүдһээ элирнэ. Эрхардын кандидатурые һүүлэй хэдэ һарын турша соо Аденауэр эрид шууд буруушаадаг, канцлераар һууха болзороо һунаахые оролдодог байһан юм.

ХОЛЫН АЯН ЗАМ УРЯА

Нимэ асуудалда зорюулагдаһан хөөрэлдөөн ВЛКСМ-эй обкомдо һаяхан боложо, республика доторoo туристнуудай, байгаалиин баялиг бэдэрэгшэ—геологуудай аяншалагшадай бүлэгүүдые эмхидхэхэ саг тулажа ерээ гэжэ хэлсээ.

Ураалһаа зүүлжэнхи районуудай, тэрэ тоодо манай үргэн Буряад ороной, газар дайдые шэнжэлжэ, баян хэбтэшэнүүдые олохо зорилго геологуудай урда габигдадагынь мэдээжэ. Энээндэ олониитые хабаадуулхын зорилгоор республика доторнай жэл бүхэндэ аяншалагшадай бүлэгүүд эмхидхэгдэжэ, холын аян замда эльгээгдэдэг болонхой. Энээндэ зорюулан, ВЛКСМ-эй Буряадай обком, Буряадай геологическа управлени «Ашагта малтамалнуудые бэдэрэе» гэһэн уряатайгаар республикынгаа залуушуул болон комсомолшуудта хандаһан байна.

— Манай республика дотор энэ асуудал хүршэ областьнуудта орходоо һураггүй муугаар ябуулагдажа байнхай. Тиимэһээ энэ жэлдэ республика дотор эмхидхэгдэһэн геологуудай аяншалагшадай штаб ажал хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэжэ, хаа хаанагүй һайн үрэ дүн туйлаха зорилготойбди,— гэжэ ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Л. С. Наводкин хөөрэнэ.

Мүнөө жэлдэ республика дотор залуушуулһаа бүридэһэн геологуудай 30 отряд, аяншалагшадай 1000 отряд эмхидхэгдэхэ болонхой. Эдэ тоо, баримтануудһаа уламжалан, республикымнай аймаг, зоно бүхэндэ аяншалагшадай штабууд бүридүүлэгдэжэ, тэрэ тоодо ВЛКСМ-эй райкомууд энэ хүдэлмэри ударидаха, эмхидхэхэ байна.

Аяншалгада бэлэдхэлгын болзорынь май һарын 20-до дүүрэхэ. Энэ үдэр болотор республикын аймаг, зоно бүхэнэй отрядууд аян замдаа түхеэржэ, зэр зэмсэгүүдээ бэлэдхэхэ болоно. Эндэһээ уламжалан, аяншалгада хабаадалсагшад өөһэдынгөө шэлэн олоһон маршрутаар ой тайгаар ябажа, байгаалиин хэбтэшэ бэдэрхэ байна. Аяншалгын дүн район бүхэндэ сентябриин 20 болотор, республикын штаб октябриин нэгэндэ гаргаха. Гурбадахяарнь хэлэхэдэ, аяншалгада хабаадагшадай олоһон хэбтэшын ямар онсо илгаатайнь шэнжэлэгдэхэ, я... хэр зэргын... үзүүлһэниинь... даха, ерэхэ... ябуулга хара... на.

Холын аян... шадай дунд... циалис мүр... гарһан зоно... комсомольск... нууд ВЛКС... ряадай геол... ленинн дам... тугаар шаг... түрүү һуури... шалагшадай... отрядууд нэ... хи шатын... ВЛКСМ-эй... мотада хүртэ...

Эдэнэрһээ... гуудай бааза... ябажа конце... жа байха аг... хидхэгдэхэ.

ҺАЙН ҮҮСХЭ...

Хяагтын аймпотребсоюзай 23 хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ. Жолоошо И. Н. Спиридонов, автолавкын наймаашан М. Н. Серебренников, магазин даагшад Д. Б. Батланов, Д-Х. Г. Дугарова гэгшэд ударнигууд гэһэн нэрэ солодо хүртэнхэй. Тэдэнэрэй үүс... абагшадай... абаашажа үг... һайшаалтай... гуримаар үнг... саһа угаадаг... электроутюг,... бэшэншье оло... наймаалагдаа...

Шатараар дэлхэйн чемпион боло...

Үшөө нэгэ тэнсэлгэ

МОСКВА, апрелиин 23. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй 13-дахи парти дүүрэнгүй хойшолуулагдаһан байгаа. Нааданай эхилһээр 54-дэхи ябадалдаа Ботвинник тэнсээбди гэһэн дурадхал оруулаа. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн энэ мүрысөөндэ аяар арбадахи тэнсэлгэн болобо. Тиигэжэ нааданай тоо 7:6 боложо, Петросян түрүүлһээр. Шатарта дур... шалан хэлэһэ... наадаһан Б... байдалгүй... Шатаршад 45... нуудаа хэхэдэ... хүбүүдээ һэл... хан байдалта...

Арбан дүр... үсэгэлдэр үнг... ник сагаанаа...

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, шнинг нойтон орохогүй. Баруун хойто зүгһөө һулахаанаар һалхилха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 0—2 градус хүйтэн, үдэртөө 1—3 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Апрелиин 26—27-ной үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта бага зэргээр шинг нойтон орохо. Баруун хойто зүгһөө һулахаанаар һалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта 7—12, бусад аймагуудта 2—7 градус хүйтэн, үдэртөө хойто аймагуудта хоёр градус хүйтэнһөө найма, бусад газар нютагуудта 3—8 градус дулаан байха.

Ре...
Ц. Ц. Ц...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Л...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. р... ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной ж... —24-74, сельского хозяйства — 47-59, советс... и культуры, литературы и искусства — 34-05, ... транспорта, информации — 35-14, писем и раб... отдел переводов и корректорская — 35-95, бу... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министе... Бурятской АССР.

Н00408.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной апрелиин 25.